

EURÓPSKA ÚNIA

EURÓPSKY PARLAMENT

RADA

**V Bruseli 14. mája 2024
(OR. en)**

**2016/0223(COD)
LEX 2341**

**PE-CONS 70/1/23
REV 1**

**ASILE 120
CODEC 2257**

**NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY O NORMÁCH PRE PODMIENKY,
KTORÉ MUSIA SPLŇAŤ ŠTÁTNI PRÍSLUŠNÍCI TRETEJ KRAJINY ALEBO OSOBY BEZ
ŠTÁTNEJ PRÍSLUŠNOSTI NA PRIZNANIE POSTAVENIA OSÔB S UDELENOU
MEDZINÁRODNOU OCHRANOU, PRE JEDNOTNÉ POSTAVENIE UTEČENCOV ALEBO
OSÔB OPRÁVNENÝCH NA DOPLNKOVÚ OCHRANU A PRE OBSAH UDELENEJ
OCHRANY, KTORÝM SA MENÍ SMERNICA RADY 2003/109/ES A ZRUŠUJE SMERNICA
EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2011/95/EÚ**

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/...

zo 14. mája 2024

o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 78 ods. 2 písm. a) a b) a článok 79 ods. 2 písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom³,

¹ Ú. v. EÚ C 75, 10.3.2017, s. 97.

² Ú. v. EÚ C 207, 30.6.2017, s. 67.

³ Pozícia Európskeho parlamentu z 10. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 14. mája 2024.

keďže:

- (1) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ⁴ sa vykonalo niekoľko podstatných zmien. S cieľom zabezpečiť harmonizáciu a väčšiu mieru zblíženia rozhodnutí o azyle a obsahu medzinárodnej ochrany, aby sa obmedzila motivácia na pohyb v rámci Únie, s cieľom podporiť zotrvanie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v členskom štáte, ktorý im ochranu udelil, a s cieľom zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou by sa uvedená smernica mala zrušiť a nahradiť nariadením.
- (2) Spoločná azylová politika vrátane spoločného európskeho azylového systému (CEAS), ktorá je založená na plnom a všestrannom uplatňovaní Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 doplneného Newyorským protokolom z 31. januára 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“), je neoddeliteľnou súčasťou cieľa Únie postupne vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorený pre tých, ktorí z donútenia okolnosťami oprávnene hľadajú ochranu v Únii. Takáto politika by sa mala riadiť zásadou solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti, vrátane z toho plynúcich finančných dôsledkov, medzi členské štáty. Ženevský dohovor je základným kameňom medzinárodného právneho režimu na ochranu utečencov.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9).

- (3) Spoločný európsky azylový systém je založený na spoločných normách pre konania o azyle, uznávanie a ochranu poskytované na úrovni Únie, prijímacie podmienky a systém na určenie členského štátu, ktorý je zodpovedný za posudzovanie žiadosti o medzinárodnú ochranu. Napriek pokroku, ktorý sa doteraz dosiahol v postupnom vytváraní spoločného európskeho azylového systému, stále existujú značné rozdiely medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o používané postupy, mieru uznávania, druh udelennej ochrany, úroveň materiálnych prijímacích podmienok a dávky poskytované žiadateľom o medzinárodnú ochranu a osobám s udelenou medzinárodnou ochranou. Tieto rozdiely by mohli viesť k sekundárnemu pohybu a máriť dosiahnutie cieľa, ktorým je zabezpečiť, aby sa so všetkými žiadateľmi zaobchádzalo rovnako, bez ohľadu na to, kde v Únii podajú svoju žiadosť.
- (4) Komisia vo svojom oznámení zo 6. apríla 2016 s názvom Smerom k reforme spoločného európskeho azylového systému a zlepšeniu možnosti legálnej migrácie do Európy uvádza možnosti zlepšenia spoločného európskeho azylového systému, a to vytvorenie udržateľného a spravodlivého systému na určenie členského štátu zodpovedného za posudzovanie žiadosti o medzinárodnú ochranu, posilnenie systému Eurodac, dosiahnutie väčšej miery konvergencie v rámci azylového systému Únie, predchádzanie sekundárnym pohybom v rámci Únie a transformáciu Európskeho podporného úradu pre azyl na agentúru. Uvedené oznámenie je v súlade s výzvami, ktoré Európska rada vzniesla v dňoch 18. až 19. februára 2016, aby sa pokračilo v reforme existujúceho rámca Únie v záujme zabezpečenia humánnej a účinnej azylovej politiky.

- (5) Keďže v článku 78 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa požaduje jednotný štatút azylu a dobre fungujúci spoločný európsky azylový systém, mal by sa zabezpečiť výrazný pokrok v zblížovaní vnútroštátnych azylových systémov, s osobitným zreteľom na odlišné miery uznaných žiadostí o azyl a druh postavenia osôb s ochranou v členských štátoch. Navyše by sa mali lepšie objasniť a harmonizovať práva udeľované osobám s udelenou medzinárodnou ochranou.
- (6) Aby sa zabezpečila konzistentnejšia úroveň harmonizácie v celej Únii a poskytol vyšší stupeň právnej istoty a transparentnosti, je teda potrebné nariadenie.
- (7) Hlavným cieľom tohto nariadenia je na jednej strane zaistiť, aby členské štáty uplatňovali spoločné kritériá na identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu, a na druhej strane zaistiť, aby bol osobám s udelenou medzinárodnou ochranou vo všetkých členských štátoch k dispozícii spoločný súbor práv.

- (8) Ďalšia aproximácia pravidiel o uznávaní a obsahu postavenia utečenca a postavenia osoby s doplnkovou ochranou by navyše mala pomôcť obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou medzi členskými štátmi.
- (9) Medzinárodná ochrana by sa mala udeliť štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia a ktorí spĺňajú podmienky na medzinárodnú ochranu. Medzinárodná ochrana by sa nemala udeliť tým štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti, ktorí nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. Pri udelení vnútroštátnych humanitárnych statusov, ak sa udeľujú, by nemalo vznikáť riziko ich zámeny s medzinárodnou ochranou.
- (10) Ustanovenia tohto nariadenia týkajúce sa obsahu medzinárodnej ochrany vrátane pravidiel zameraných na odradenie od sekundárneho pohybu by sa mali uplatňovať na tých, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana po úspešnom uzatvorení postupu presídlenia alebo prijatia osôb z humanitárnych dôvodov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...⁵⁺.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/... z, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídlenie a humanitárne prijatie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1147 (Ú. v. EÚ L, ..., ELI: ...).

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)) a vložte číslo, dátum prijatia a odkaz na uverejnenie v úradnom vestníku do poznámky pod čiarou.

- (11) Týmto nariadením sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a Európskym dohovorom o ľudských právach (ďalej len „EDLP“). Cieľom tohto nariadenia je predovšetkým zabezpečiť úplné rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a práva na azyl žiadateľov o azyl a ich rodinných príslušníkov, ktorí ich sprevádzajú, ako aj podporiť uplatňovanie ustanovení charty týkajúcich sa ľudskej dôstojnosti, rešpektovania súkromného a rodinného života, slobody prejavu a práva na informácie, práva na vzdelanie, slobodnej voľby povolania a práva na prácu, slobody podnikania, práva na azyl, ochrany v prípade vyst'ahovania, vyhostenia alebo extradície, rovnosti pred zákonom, nediskriminácie, práv detí, sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a zdravotnej starostlivosti. Tieto ustanovenia by sa preto mali vykonávať zodpovedajúcim spôsobom.
- (12) Pokiaľ ide zaobchádzanie s osobami, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, členské štáty sú viazané záväzkami na základe nástrojov medzinárodného práva, ktorých sú zmluvnou stranou, a to aj predovšetkým tých, ktoré zakazujú diskrimináciu.

- (13) Na poskytnutie primeranej podpory úsiliu členských štátov, ktoré vynakladajú pri zavádzaní noriem stanovených týmto nariadením, a to najmä tých členských štátov, ktoré predovšetkým z dôvodu svojej geografickej alebo demografickej situácie čelia osobitnému a neúmernému tlaku na ich azylové systémy, by sa mali použiť zdroje Fondu pre azyl, migráciu a integráciu zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147⁶. Bez toho, aby bolo dotknuté dodržiavanie všeobecnej zásady zákazu dvojitého financovania, by členské štáty mali na všetkých úrovniach správy vecí verejných naplno využívať možnosti fondov, ktoré s azylovou a migračnou politikou priamo nesúvisia, ale ktoré by bolo možné použiť na financovanie opatrení v tejto oblasti.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1).

- (14) Agentúra Európskej únie pre azyl zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2303⁷ (ďalej len „agentúra pre azyl“) by mala poskytovať primeranú podporu pri uplatňovaní tohto nariadenia, najmä poskytovaním expertov, ktorí budú pomáhať orgánom tohto členského štátu pri prijímaní, registrácii a posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu, na požiadanie dotknutého členského štátu alebo po dohode s ním a poskytovaním aktualizovaných informácií o tretích krajinách vrátane informácií o krajine pôvodu a príslušných usmernení a nástrojov. Pri uplatňovaní tohto nariadenia by orgány členských štátov mali zohľadniť operačné normy, ukazovatele, usmernenia a najlepšie postupy vypracované agentúrou pre azyl. Pri posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu a bez toho, aby bola dotknutá individuálna povaha tohto posudzovania, by orgány členských štátov mali zohľadňovať informácie, správy, spoločnú analýzu situácie v krajinách pôvodu a usmernenia, ktoré vypracúva na úrovni Únie agentúra pre azyl a európske siete pre informácie o tretích krajinách v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2303.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2303 z 15. decembra 2021 o Agentúre Európskej únie pre azyl a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 439/2010 (Ú. v. EÚ L 468, 30.12.2021, s. 1).

- (15) Pri vykonávaní tohto nariadenia by sa mal v prvom rade zohľadňovať „najlepší záujem dieťaťa“ v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa by orgány členských štátov mali náležite zohľadňovať najmä zásadu celistvosti rodiny, a blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby, jej jazykové schopnosti, ochranu a bezpečnosť a názory tejto maloletej osoby s ohľadom na jej vek a vyspelosť.
- (16) V záujme ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa a všeobecného blaha maloletej osoby a s cieľom podporiť kontinuitu poskytovania pomoci pre maloleté osoby bez sprievodu a ich zastupovania by sa členské štáty mali v rámci možností snažiť zabezpečiť, aby bola za maloletú osobu bez sprievodu stále zodpovedná tá istá fyzická osoba, a to aj počas konania o azyle a po udelení medzinárodnej ochrany.
- (17) Plnoleté dieťa by sa malo považovať za nezaopatrené dieťa na základe individuálneho posúdenia len vtedy, keď toto dieťa nie je schopné postarať sa o seba samo v dôsledku fyzického alebo duševného stavu súvisiaceho s vážnym dlhodobým ochorením alebo ťažkým zdravotným postihnutím.
- (18) Ustanoveniami o celistvosti rodiny v tomto nariadení nie sú dotknuté hodnoty a zásady uznávané členskými štátmi. V prípade polygamického manželstva je na každom členskom štáte, aby rozhodol, či chce uplatňovať ustanovenia o celistvosti rodiny na polygamné domácnosti vrátane maloletých detí ďalšieho manžela (manželky) a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou.

- (19) Uplatňovanie ustanovení o celistvosti rodiny by malo byť vždy založené na skutočných rodinných vzťahoch a nemalo by sa vzťahovať na nútené manželstvá ani na manželstvá alebo partnerstvá uzavreté výlučne s cieľom umožniť dotknutej osobe vstup do členských štátov alebo pobyt v nich. S cieľom nediskriminovať rodinných príslušníkov na základe miesta založenia rodiny by pojem rodiny mal zahŕňať aj tie rodiny, ktoré vznikli mimo krajiny pôvodu, avšak pred príchodom na územie Únie.
- (20) Ak členský štát v záujme celistvosti rodiny rozhodne, že je v najlepšom záujme zosobášenej maloletej osoby, aby žila so svojimi rodičmi, jej manžel (manželka) by nemal mať na základe daného manželstva žiadne právo na pobyt podľa tohto nariadenia.
- (21) Týmto nariadením nie je dotknutý Protokol č. 24 o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie pripojený k Zmluve o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a ZFEÚ.
- (22) Priznanie postavenia utečenca je deklaratórnym aktom.
- (23) Konzultácie s Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov (ďalej len „UNHCR“) by mohli orgánom členských štátov poskytnúť cenné usmernenie pri určovaní toho, že je žiadateľ utečenec v zmysle článku 1 Ženevského dohovoru.

- (24) Pri skúmaní toho, či majú žiadatelia opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo čelia reálnej hrozbe vážneho bezprávia a či stabilné, etablované neštátne orgány, vrátane medzinárodných organizácií, kontrolujú štát alebo podstatnú časť jeho územia a poskytujú ochranu, a pri posudzovaní toho, či žiadatelia majú prístup k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím v inej časti krajiny pôvodu, než je ich domovská oblasť (ďalej len „alternatíva vnútroštátnej ochrany“), by mal rozhodujúci orgán zohľadniť okrem iného príslušné všeobecné informácie a odporúčania UNHCR.
- (25) Mali by sa stanoviť normy pre vymedzenie postavenia utečenca a jeho obsah s cieľom usmerniť príslušné vnútroštátne orgány členských štátov pri uplatňovaní Ženevského dohovoru.
- (26) Je potrebné zaviesť spoločné kritériá pre uznávanie žiadateľov o azyl za utečencov v zmysle článku 1 Ženevského dohovoru.
- (27) V prípade, že jeden alebo viac konkrétnych aspektov vyhlásení žiadateľa nie je doložených listinnými alebo inými dôkazmi, malo by sa v prípade pochybností rozhodnúť v jeho prospech, ak žiadateľ vynaložil skutočné úsilie o odôvodnenie potreby medzinárodnej ochrany, boli predložené všetky príslušné náležitosti, ktoré mal k dispozícii a bolo poskytnuté uspokojivé vysvetlenie toho, prečo nemá k dispozícii ostatné príslušné náležitosti, jeho vyhlásenia sa považujú za logické a prijateľné a bola preukázaná jeho všeobecná dôveryhodnosť, pričom sa prihliadlo na moment podania žiadosti o medzinárodnú ochranu a v náležitých prípadoch dôvody, pre ktoré žiadosť nepodal skôr.

- (28) Rozhodujúci orgán by nemal dospieť k záveru, že žiadateľ je nedôveryhodný iba preto, že pri prvej príležitosti, ktorú žiadateľ dostal, aby uviedol dôvod svojho prenasledovania, nepoukázal na svoju sexuálnu orientáciu, pokiaľ nie je zrejmé, že žiadateľ chce iba oddialiť alebo zmariť výkon rozhodnutia o jeho návrate.
- (29) Presvedčenie, viera alebo orientácia žiadateľa, ktoré vedú k činnostiam, ktoré by mohli byť základom pre opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo reálnu hrozbu vážneho bezprávia, by sa mali vziať do úvahy, aj keď ich žiadateľ počas svojho pobytu v krajine pôvodu úplne alebo čiastočne utajoval.

- (30) Ak žiadateľ nie je počas konania k dispozícii v dôsledku okolností, ktoré nemôže ovplyvniť, uplatnia sa príslušné ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...⁸⁺, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...⁹⁺⁺ a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...¹⁰⁺⁺⁺ a príslušné záruky v nich stanovené.
- (31) Osobitne je potrebné zaviesť spoločné koncepty potreby ochrany vznikajúcej na mieste, zdrojov bezprávia a ochrany, vnútroštátnej ochrany a prenasledovania vrátane dôvodov pre prenasledovanie.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/... z ... o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, ..., ELI: ...).

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)) a vložte číslo, dátum prijatia, a odkaz na uverejnenie v úradnom vestníku do poznámky pod čiarou.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/... z..., ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) a vložte číslo, dátum prijatia, a odkaz na uverejnenie v úradnom vestníku do poznámky pod čiarou.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/... z ..., ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, ..., ELI: ...).

⁺⁺⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo smernice uvedenej v dokumente PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)) a vložte číslo, dátum prijatia, a odkaz na jej uverejnenie v úradnom vestníku do poznámky pod čiarou.

- (32) Ochranu môže poskytovať buď štát, alebo stabilné, etablované neštátne orgány, vrátane medzinárodných organizácií, ktoré kontrolujú štát alebo podstatnú časť územia štátu, ak spĺňajú podmienky stanovené v tomto nariadení, pokiaľ sú schopné a ochotné poskytnúť ochranu. Takáto ochrana by mala byť účinná a nemala by byť dočasná.
- (33) Keď aktérmi prenasledovania alebo vážneho bezprávia nie sú štát ani zástupcovia štátu, rozhodujúci orgán by mal v rámci posúdenia žiadosti o medzinárodnú ochranu preskúmať, či neexistuje alternatíva vnútroštátnej ochrany, po tom, ako stanoví, že inak by sa na žiadateľa uplatňovali kvalifikačné kritériá stanovené v tomto nariadení. Alternatíva vnútroštátnej ochrany pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím by mala byť žiadateľom účinne dostupná v časti krajiny pôvodu, kam môžu bezpečne a legálne odcestovať, získať možnosť prijatia a kde môžu reálne očakávať, že sa usadia. Bremeno preukázania toho, že alternatíva vnútroštátnej ochrany je dostupná, by malo spočívať na rozhodujúcom orgáne. Keď rozhodujúci orgán preukáže, že je dostupná alternatíva vnútroštátnej ochrany, žiadatelia by mali byť oprávnení predložiť dôkazy a náležitosti, ktoré majú k dispozícii.

- (34) Pri posudzovaní toho, či od žiadateľov možno reálne očakávať, že sa usadia v inej časti krajiny pôvodu, by rozhodujúci orgán mal zohľadniť aj to, či by žiadatelia boli schopní uspokojiť svoje základné potreby, čo sa týka prístupu k potravinám, hygiene a bývaniu, vzhľadom na miestne okolnosti v ich krajine pôvodu.
- (35) Keď sú aktérmi prenasledovania alebo vážneho bezprávia štát alebo zástupcovia štátu, malo by sa predpokladať, že účinná ochrana nie je žiadateľovi dostupná, a rozhodujúci orgán nepotrebuje skúmať, či existuje alternatíva vnútroštátnej ochrany. Rozhodujúci orgán by mal mať možnosť preskúmať, či existuje alternatíva vnútroštátnej ochrany, len vtedy, keď je jasne stanovené, že riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia hrozí zo strany aktéra, ktorého právomoci sú jasne obmedzené na určitú zemepisnú oblasť, alebo ak má samotný štát kontrolu len nad určitými časťami dotknutej krajiny.
- (36) Ak je riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia založené na okolnostiach, ktoré nepredstavujú vyjadrenie určitého presvedčenia alebo orientácie alebo zotrvanie na takomto presvedčení alebo orientácii, ktoré mal žiadateľ už v krajine pôvodu, možno pri posudzovaní žiadosti na mieste z tejto skutočnosti usúdiť, že jediným alebo hlavným účelom žiadateľa bolo vytvoriť podmienky potrebné na podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

- (37) V závislosti od okolností môžu činy prenasledovania osobitne zamerané na určité pohlavie alebo na deti zahŕňať okrem iného nábor nepľnoletých osôb, mrzačenie pohlavných orgánov, nútené manželstvá, obchodovanie s deťmi a detskú prácu a obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania.
- (38) Činy prenasledovania môžu mať formu neprimeraného alebo diskriminačného trestného stíhania alebo trestania. Takéto neprimerané alebo diskriminačné trestné stíhanie alebo trestanie môže nastať okrem iného v situáciách, keď žiadateľ odmietne vykonávať vojenskú službu z morálnych, náboženských alebo politických dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej etnickej skupine alebo konkrétneho občianstva.
- (39) Jednou z podmienok, ktoré treba splniť na priznanie postavenia utečenca v zmysle článku 1 bodu A Ženevského dohovoru je existencia príčinnej súvislosti medzi dôvodmi prenasledovania, a to rasa, náboženstvo alebo viera, národnosť, politické názory alebo príslušnosť k určitej sociálnej skupine, a aktmi prenasledovania alebo chýbajúcou ochranou pred takýmito aktmi.

- (40) Rovnako je potrebné zaviesť spoločný koncept prenasledovania z dôvodu „príslušnosti k určitej sociálnej skupine“. Na účel vymedzenia pojmu určitej sociálnej skupiny je potrebné náležite zohľadniť skutočnosti vyplývajúce zo sexuálnej orientácie alebo z rodovej príslušnosti žiadateľa vrátane rodovej identity a rodového vyjadrenia, ktoré by mohli súvisieť s určitými právnymi tradíciami a zvykmi a ktorých dôsledkom môže byť napríklad mrzačenie pohlavných orgánov, nútená sterilizácia či nútené umelé prerušenie tehotenstva, a to do tej miery, do akej súvisia s opodstatnenou obavou žiadateľa z prenasledovania. V závislosti od okolností môže na účel vymedzenia určitej sociálnej skupiny ako charakteristický znak slúžiť zdravotné postihnutie.
- (41) Okolnosti v krajine pôvodu, ako je napríklad existencia a uplatňovanie trestnoprávných predpisov, ktoré sú namierené osobitne proti lesbám, gejom, bisexuálnym, transrodovým a intersexuálnym osobám, môžu znamenať, že tieto osoby treba považovať za určitú sociálnu skupinu.
- (42) Pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu by príslušné orgány členských štátov mali používať metódy na posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa spôsobom, ktorý rešpektuje práva jednotlivca zaručené chartou a EDLP, najmä právo na ľudskú dôstojnosť a rešpektovanie súkromného a rodinného života. Najmä pokiaľ ide o sexuálnu orientáciu a rodovú identitu, žiadatelia by nemali byť vystavení podrobným otázkam ani vyšetreniam v súvislosti so svojimi sexuálnymi praktikami.

- (43) Ciele a zásady Organizácie Spojených národov sú uvedené v preambule a v článkoch 1 a 2 Charty Organizácie Spojených národov a sú zakotvené v jej rezolúciách týkajúcich sa opatrení na boj proti terorizmu. V týchto rezolúciách sa okrem iného uvádza, že „činy, metódy a praktiky terorizmu sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov“ a že „vedomé financovanie, plánovanie a podnecovanie teroristických činov je takisto v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov.“
- (44) Ak existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že žiadateľ spáchal čin alebo činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami stanovenými v článkoch 1 a 2 Charty Organizácie Spojených národov, uplatnenie ustanovení tohto nariadenia týkajúcich sa vylúčenia z medzinárodnej ochrany nie je podmienené preukázaním toho, že takýto žiadateľ bol odsúdený za niektorý z teroristických trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541¹¹.
- (45) Na účel uplatňovania ustanovení tohto nariadenia o vylúčení z medzinárodnej ochrany v prípade žiadateľa z dôvodu spáchania činov, ktoré predstavujú účasť na aktivitách teroristickej skupiny, skutočnosť, že sa nepreukázalo, že takýto žiadateľ spáchal teroristický čin v zmysle vymedzení v rezolúciách Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, pokúsil sa ho spáchať alebo hrozil jeho spáchaním, nebráni orgánom členského štátu v tom, aby konanie žiadateľa považovali za konanie v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31.3.2017, s. 6).

- (46) Na účely individuálneho posúdenia skutočností, ktoré by mohli predstavovať závažné dôvody domnievať sa, že žiadateľ je vinným zo spáchania činov, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov, podnecovania takýchto činov alebo z inej formy účasti na takýchto činoch, je mimoriadne dôležitá skutočnosť, že žiadateľ bol odsúdený súdmi členského štátu za účasť na aktivitách teroristickej skupiny, rovnako ako zistenie súdu alebo tribunálu, že žiadateľ je členom vedenia takejto skupiny, pričom by nemalo byť povinné preukázať, že tento žiadateľ podnecoval k spáchaniu teroristického činu alebo sa na ňom inak zúčastnil.
- (47) Spáchanie politického trestného činu nie je v zásade dôvod na vylúčenie z postavenia utečenca. Najmä neľudské činy, ak je predmetný čin neprimeraný vo vzťahu k údajnému politickému cieľu, a teroristické činy, ktoré sa vyznačujú násilím, hoci sú spáchané s údajne politickým cieľom, by sa však mali považovať za závažné nepochitické trestné činy, a preto môžu viesť k vylúčeniu z postavenia utečenca.

- (48) Mali by sa stanoviť aj normy pre vymedzenie pojmu postavenie osoby s doplnkovou ochranou a jeho obsah. Doplnková ochrana by mala byť doplnková a dodatočná k ochrane utečenca zakotvenej v Ženevskom dohovore. Hoci dôvod ochrany je odlišný v prípade postavenia utečenca ako v prípade postavenia osoby s doplnkovou ochranou, pretrvávajúca potreba ochrany môže mať podobnú dĺžku trvania. Obsah ochrany poskytovanej na základe postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou sa môže líšiť len vtedy, ak je to výslovne stanovené v tomto nariadení. Toto nariadenie však umožňuje členským štátom udeliť rovnaké práva a výhody na základe oboch postavení.
- (49) Je potrebné zaviesť spoločné kritériá, na základe ktorých majú byť žiadatelia o medzinárodnú ochranu uznaní za osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou. Tieto kritériá by sa mali odvodzovať z medzinárodných záväzkov podľa nástrojov a postupov týkajúcich sa ľudských práv existujúcich v členských štátoch.
- (50) Na účely posúdenia vážneho bezprávia, na základe ktorého by mohli byť žiadatelia považovaní za osoby oprávnené na doplnkovú ochranu, by mal pojem neselektívne násilie zahŕňať násilie, ktoré by mohlo zasiahnuť osoby bez ohľadu na ich osobnú situáciu.

- (51) Na účely posúdenia vážneho bezprávia by sa mali situácie, v ktorých ozbrojené sily tretej krajiny čelia jednej alebo viacerým ozbrojeným skupinám alebo v ktorých proti sebe stoja dve alebo viaceré ozbrojené skupiny, považovať za vnútroštátny ozbrojený konflikt. Nie je potrebné, aby sa tento konflikt klasifikoval ako „ozbrojený konflikt, ktorý nemá medzinárodný charakter“ v zmysle medzinárodného humanitárneho práva a ani nie je potrebné, aby sa okrem posúdenia úrovne násillia na dotknutom území vykonalo samostatné posúdenie intenzity ozbrojených stretov, stupňa organizácie prítomných ozbrojených síl alebo trvania konfliktu.
- (52) Pokiaľ ide o požadovaný dôkaz o existencii vážneho a individuálneho ohrozenia života civilnej osoby alebo osoby, rozhodujúce orgány by nemali vyžadovať, aby žiadatelia predložili dôkaz o tom, že sa ich špecificky týkajú skutočnosti súvisiace s ich osobnou situáciou. Avšak miera neselektívneho násillia vyžadovaná na zdôvodnenie žiadosti je nižšia, ak sú žiadatelia schopní preukázať, že sú špecificky dotknutí z dôvodu skutočností súvisiacich s ich osobnou situáciou. Okrem toho by sa existencia vážneho a individuálneho ohrozenia mala výnimočne považovať za stanovenú rozhodujúcim orgánom v prípade, že miera neselektívneho násillia charakterizujúca ozbrojený konflikt dosiahne takú vysokú úroveň, že existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že civilné osoby vrátené do krajiny pôvodu alebo príslušnej časti krajiny pôvodu by zo samotného dôvodu svojej prítomnosti na jej území čelili reálnemu riziku, že budú vystavené takémuto vážnemu bezpráviu.

- (53) V závislosti od okolností vrátane dĺžky a účelu pobytu by vycestovanie do krajiny pôvodu mohlo nasvedčovať tomu, že osoby, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, opätovne získali ochranu od svojej krajiny pôvodu alebo sa opätovne usadili vo svojej krajine pôvodu, alebo že v prípade osôb, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, zanikli dôvody na udelenie tohto postavenia.
- (54) V súlade s nariadením (EÚ) 2024/...⁺ by členské štáty mali zabezpečiť, aby žiadatelia mali možnosť uplatniť účinný opravný prostriedok pred súdom alebo tribunálom proti rozhodnutiam rozhodujúcich orgánov, ktorými sa zamietajú žiadosti o medzinárodnú ochranu ako neopodstatnené, alebo proti rozhodnutiam o odňatí medzinárodnej ochrany. V tejto súvislosti by dôvody, ktoré viedli rozhodujúci orgán k rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu alebo o odňatí medzinárodnej ochrany, mal dôkladne preskúmať príslušný súd alebo tribunál v rámci akejkoľvek žaloby podanej proti tomuto rozhodnutiu o zamietnutí alebo odňatí.
- (55) Cestovné doklady vydané osobám s udelenou medzinárodnou ochranou po prvý raz alebo obnovené po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia by mali byť v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2252/2004¹² alebo s rovnocennými minimálnymi ochrannými prvkami a biometriou.

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

¹² Nariadenie Rady (ES) č. 2252/2004 z 13. decembra 2004 o normách pre bezpečnostné znaky a biometriu v pasoch a cestovných dokladoch vydávaných členskými štátmi (Ú. v. EÚ L 385, 29.12.2004, s. 1).

- (56) Povolenia na pobyt vydané osobám s udelenou medzinárodnou ochranou po prvý raz alebo obnovené po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia by mali byť v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1030/2002¹³.
- (57) V období medzi udelením medzinárodnej ochrany a vydaním povolenia na pobyt by členské štáty mali zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou mali účinný prístup ku všetkým právam stanoveným v tomto nariadení, s výnimkou slobody pohybu v rámci Únie a vydávania cestovného dokladu.

¹³ Nariadenie Rady (ES) č. 1030/2002 z 13. júna 2002, ktorým sa stanovuje jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. ES L 157, 15.6.2002, s. 1).

- (58) Rodinní príslušníci budú z dôvodu blízkeho vzťahu k osobám s udelenou medzinárodnou ochranou obvykle zraniteľní, pokiaľ ide o vystavenie prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu, čo by mohlo predstavovať dôvod na udelenie medzinárodnej ochrany. Ak rodinní príslušníci, ktorí sa nachádzajú na území toho istého členského štátu, nespĺňajú podmienky na priznanie medzinárodnej ochrany, na účel zachovania celistvosti rodiny by mali byť oprávnení požiadať o povolenie na pobyt. Takéto povolenia na pobyt by sa mali udeliť, pokiaľ sa na rodinných príslušníkov nevzťahujú dôvody vylúčenia alebo pokiaľ si to inak nevyžadujú dôvody národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku. Rodinní príslušníci by mali mať tiež nárok na práva priznané osobe s udelenou medzinárodnou ochranou, po udelení medzinárodnej ochrany. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto nariadenia týkajúce sa zachovania celistvosti rodiny, ak situácia patrí do rozsahu pôsobnosti smernice Rady 2003/86/ES¹⁴ a podmienky zlúčenia rodiny, ktoré sú v nej stanovené, sú splnené, rodinným príslušníkom osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí jednotlivo nespĺňajú podmienky na takúto ochranu, by sa mali udeliť povolenia na pobyt a priznať práva v súlade s uvedenou smernicou. Toto nariadenie by sa malo uplatňovať bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES¹⁵.

¹⁴ Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 3.10.2003, s. 12).

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77).

- (59) Cestovné doklady by sa mali rodinným príslušníkom osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vydávať v súlade s vnútroštátnymi postupmi.
- (60) Pri posudzovaní zmeny okolností v tretej krajine by mali príslušné orgány členských štátov so zreteľom na individuálnu situáciu osoby s udelenou medzinárodnou ochranou overiť, že aktér alebo aktéri ochrany v danej krajine prijali primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu, že preto majú okrem iného funkčný účinný právny systém na odhaľovanie, stíhanie a potrestanie činov predstavujúcich prenasledovanie alebo vážne bezprávie a že osoba s udelenou medzinárodnou ochranou bude mať prístup k takejto ochrane v prípade, že jej bude odňaté postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou.
- (61) Rozhodujúci orgán by mal pri posudzovaní toho, či nezanikli dôvody, na základe ktorých bola udelená medzinárodná ochrana, zohľadniť všetky príslušné a dostupné vnútroštátne, únijné a medzinárodné zdroje informácií a usmernení vrátane odporúčaní vydaných UNHCR.

- (62) Ak žiadateľ patrí do rozsahu pôsobnosti článku 1 bodu D Ženevského dohovoru, ktorý sa týka poskytnutia ochrany alebo pomoci od iných orgánov alebo agentúr Organizácie Spojených národov než UNHCR, by rozhodujúci orgán pri posudzovaní toho, či táto ochrana alebo pomoc prestala existovať z dôvodov, ktoré žiadateľ nevie ovplyvniť, a nezávisle od vôle žiadateľa, mal overiť, či žiadateľ bol nútený opustiť oblasť pôsobenia príslušného orgánu alebo agentúry a či jeho osobná bezpečnosť bola vystavená vážnemu riziku a či príslušný orgán alebo agentúra nebola schopná zabezpečiť žiadateľovi podmienky na život v súlade so svojím mandátom.
- (63) Ak postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou zanikne, rozhodnutie rozhodujúceho orgánu členského štátu o odňatí postavenia nebráni dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo dotknutej osobe bez štátnej príslušnosti v tom, aby požiadali o povolenie na pobyt na základe iných dôvodov než tých, na základe ktorých bola udelená medzinárodná ochrana, alebo aby sa naďalej legálne zdržiavali na území daného členského štátu z iných dôvodov, najmä ak sú držiteľom platného povolenia Únie na dlhodobý pobyt, v súlade s príslušnými právom Únie a vnútroštátnym právom.
- (64) Rozhodnutie ukončiť medzinárodnú ochranu by nemalo mať retroaktívny účinok. Rozhodnutie zrušiť medzinárodnú ochranu by malo mať retroaktívny účinok. Ak je rozhodnutie prijaté z dôvodu zániku, nemalo by mať retroaktívny účinok. Ak je postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou zrušené na základe skutočnosti, že nemalo byť nikdy priznané, nadobudnuté práva sa môžu v súlade s vnútroštátnym právom ponechať alebo odobrať.

- (65) Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou by mali mať pobyt v členskom štáte, ktorý im udelil ochranu. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré sú držiteľmi platného cestovného dokladu a povolenia na pobyt vydaného v členskom štáte, v ktorom sa uplatňuje schengenské *acquis* v plnom rozsahu, by sa mal umožniť vstup na územie členských štátov uplatňujúcich schengenské *acquis* v plnom rozsahu, a to v rámci povolenej dĺžky pobytu, v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399¹⁶ a článkom 21 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda¹⁷. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou môžu rovnako požiadať o povolenie na pobyt v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, v súlade s príslušnými pravidlami Únie a vnútroštátnymi pravidlami. Neznamená to však žiadny prenos postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou a súvisiacich práv.

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1).

¹⁷ Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (Ú. v. ES L 239, 22.9.2000, s. 19).

- (66) S cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou dodržiavali povolenú dĺžku zdržiavania sa alebo pobytu v súlade s príslušným právom Únie, vnútroštátnym alebo medzinárodným právom, by sa smernica Rady 2003/109/ES¹⁸ mala zmeniť tak, aby stanovovala, že päťročné obdobie, po ktorého uplynutí sú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou oprávnené na postavenie osoby s dlhodobým pobytom v Únii, by malo v zásade znovu začať plynúť vždy, keď sa zistí, že osoba s udelenou medzinárodnou ochranou sa nachádza v inom členskom štáte než v členskom štáte, ktorý jej udelil medzinárodnú ochranu, bez toho, aby mala právo zdržiavať sa tam alebo právo na pobyt na danom území.
- (67) Orgány členských štátov si zachovávajú určitú mieru diskrečnej právomoci, pokiaľ ide o verejný poriadok a národnú bezpečnosť, ktoré by sa mali vykladať v súlade s vnútroštátnym právom, právom Únie a medzinárodným právom. V závislosti od individuálneho posúdenia konkrétnych skutočností sa pojmy národnej bezpečnosti a verejného poriadku môžu vzťahovať na prípady, keď štátny príslušník tretej krajiny patrí k združeniu, ktoré podporuje medzinárodný terorizmus, alebo podporuje takéto združenie. Pri posudzovaní toho, či štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti predstavujú riziko pre národnú bezpečnosť členského štátu, sú jeho orgány oprávnené zohľadniť okrem iného informácie získané z iných členských štátov alebo tretích krajín.

¹⁸ Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 23.1.2004, s. 44).

- (68) Pri rozhodovaní o nároku na výhody podľa tohto nariadenia by príslušný orgán mal brať náležite do úvahy najlepší záujem dieťaťa a konkrétne okolnosti závislosti od osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, pokiaľ ide o blízkych príbuzných, ktorí sú už prítomní v dotknutom členskom štáte a ktorí nie sú rodinnými príslušníkmi. Za výnimočných okolností, keď blízky príbuzný osoby s udelenou medzinárodnou ochranou je zosobášená maloletá osoba, ale nie v sprievode svojho manžela (manželky), môže sa javiť, že v najlepšom záujme tejto maloletej osoby je byť so svojou pôvodnou rodinou.
- (69) Členské štáty by mali mať možnosť obmedziť prístup k zamestnaniu alebo samostatnej zárobkovej činnosti, keď ide o pracovné miesta, ktoré spočívajú vo výkone verejnej moci a zodpovednosti za ochranu všeobecných záujmov štátu alebo iných verejných orgánov. V kontexte uplatňovania ich práva na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o členstvo v organizácii zastupujúcej pracovníkov alebo výkon určitého povolania, by malo byť možné vylúčiť osoby s udelenou medzinárodnou ochranou z účasti na riadení verejnoprávných inštitúcií a z vykonávania funkcie, ktorá sa riadi verejným právom.
- (70) Príspevky na bývanie by mali byť jednou zo základných dávok v rozsahu, v akom ich možno považovať za sociálnu pomoc.

- (71) S cieľom zabezpečiť, aby osoby s udelenou medzinárodnou ochranou účinnejšie využívali práva a výhody stanovené v tomto nariadení, je nevyhnutné zohľadniť ich osobitné potreby a konkrétne problémy s integráciou, ktorým čelia, a uľahčiť im prístup k právam súvisiacim s integráciou, najmä pokiaľ ide o možnosti vzdelávania a odbornej prípravy súvisiace so zamestnaním a prístup k postupom uznávania zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách, predovšetkým v situáciách, keď chýbajú listinné dôkazy alebo nie sú schopní znášať náklady súvisiace s postupmi uznávania takýchto dokladov.
- (72) Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou by malo byť poskytnuté rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie.
- (73) Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou by sa mal zaistiť prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane starostlivosti o fyzické a duševné zdravie a starostlivosti o sexuálne a reprodukčné zdravie, pokiaľ je zaručený aj štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu.
- (74) Aby sa uľahčila integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do spoločnosti, mali by mať prístup k integračným opatreniam na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni za podmienok stanovených členskými štátmi. Členské štáty by mali zvážiť ponechanie prístupu k jazykovým kurzom pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ak mali prístup k jazykovým kurzom ako žiadatelia.
- (75) Účinné monitorovanie uplatňovania tohto nariadenia si vyžaduje jeho hodnotenie v pravidelných intervaloch.

- (76) Keďže ciele tohto nariadenia, a to stanovenie noriem pre udelenie medzinárodnej ochrany štátnym príslušníkom tretej krajiny a osobám bez štátnej príslušnosti členskými štátmi, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a účinkov tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (77) V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (78) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovujú normy pre:

- a) podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou;
- b) jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu;
- c) obsah udelenej medzinárodnej ochrany.

Článok 2

Vecná pôsobnosť

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na postavenie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a na obsah udelenej medzinárodnej ochrany.

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na vnútroštátne humanitárne statusy udeľované členskými štátmi štátnym príslušníkom tretích krajín a osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. V prípade priznania vnútroštátnych humanitárnych statusov nesmie vzniknúť riziko ich zámeny s medzinárodnou ochranou.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „postavenie utečenca“ je uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti členským štátom za utečenca;
2. „postavenie osoby s doplnkovou ochranou“ je uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti členským štátom za osobu oprávnenú na doplnkovú ochranu;
3. „medzinárodná ochrana“ je postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou;
4. „osoba s udelenou medzinárodnou ochranou“ je osoba, ktorej bolo priznané postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou;

5. „utečenec“ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa pre opodstatnenú obavu z prenasledovania z rasových dôvodov, náboženských dôvodov, dôvodov národnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine nachádza mimo krajiny štátnej príslušnosti a nemôže alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta prijať ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá sa nachádza mimo krajiny predchádzajúceho obvyklého pobytu z rovnakých dôvodov, aké sú uvedené vyššie, a ktorá sa tam nemôže alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta vrátiť, a na ktorých sa neuplatňuje článok 12;
6. „osoba oprávnená na doplnkovú ochranu“ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá nespĺňa podmienky na postavenie utečenca, ale v prípade ktorej boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že táto osoba by v prípade, keď by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu, alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho predchádzajúceho obvyklého pobytu, čelila reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15, a na ktorú sa neuplatňuje článok 17 ods. 1 a 2 a ktorá nemôže prijať alebo v dôsledku takejto hrozby odmieta ochranu tejto krajiny;
7. „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ je žiadosť o ochranu členského štátu, o ktorej podanie prejavil vôľu štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, o ktorých možno usúdiť, že sa usilujú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou;
8. „žiadateľ“ je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorí prejavili vôľu podať žiadosť o medzinárodnú ochranu, v súvislosti s ktorých žiadosťou ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie;

9. „rodinní príslušníci“ sú, ak už rodina existovala pred príchodom žiadateľa na územie členských štátov, títo členovia rodiny osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí sa v súvislosti so žiadosťou o medzinárodnú ochranu zdržiavajú na území toho istého členského štátu:
- a) manžel alebo manželka osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, alebo jej partner alebo partnerka, s ktorým/ktorou žije v stálom zväzku a s ktorým/ktorou nie je zosobášená, ak sa podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu s nezosobášenými pármí zaobchádza rovnako ako s manželskými pármí;
 - b) maloleté alebo plnoleté nezaopatrené deti párov uvedených v písmene a) alebo osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, pod podmienkou, že sú nezosobášené, a bez ohľadu na to, či sa narodili v manželskom zväzku alebo mimo manželského zväzku alebo boli adoptované, ako je stanovené vo vnútroštátnom práve; maloletá osoba sa považuje za nezosobášenú, pokiaľ by na základe individuálneho posúdenia jej manželstvo nebolo v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, ak by bolo uzatvorené v dotknutom členskom štáte, najmä pokiaľ ide o zákonný vek na uzavretie manželstva;
 - c) otec, matka alebo iná dospelá osoba vrátane dospelého súrodenca, ktorá je podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu zodpovedná za osobu s udelenou medzinárodnou ochranou, v prípade, že osoba s udelenou medzinárodnou ochranou je maloletá nezosobášená osoba; maloletá osoba sa považuje za nezosobášenú, pokiaľ by na základe individuálneho posúdenia jej manželstvo nebolo v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, ak by bolo uzatvorené v dotknutom členskom štáte, najmä pokiaľ ide o zákonný vek na uzavretie manželstva;

10. „maloletá osoba“ je osoba mladšia ako 18 rokov, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti;
11. „maloletá osoba bez sprievodu“ je maloletá osoba, ktorá prichádza na územie členských štátov bez sprievodu dospeléj osoby, ktorá je za ňu zodpovedná, či už podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu, pokiaľ nie je uvedená maloletá osoba skutočne prevzatá do starostlivosti takejto dospeléj osoby, vrátane maloletej osoby, ktorá je ponechaná bez sprievodu po tom, ako vstúpila na územie členských štátov;
12. „povolenie na pobyt“ je oprávnenie vydané orgánmi členského štátu v jednotnej forme stanovenej v nariadení (ES) č. 1030/2002, ktoré štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti umožňuje legálny pobyt na jeho území;
13. „krajina pôvodu“ je krajina alebo krajiny štátnej príslušnosti alebo pre osoby bez štátnej príslušnosti krajina alebo krajiny predchádzajúceho obvyklého pobytu;
14. „odňatie medzinárodnej ochrany“ je rozhodnutie rozhodujúceho orgánu alebo príslušného súdu alebo tribunálu zrušiť alebo ukončiť medzinárodnú ochranu vrátane odmietnutia obnoviť ju;
15. „rozhodujúci orgán“ je kvázisúdny alebo správny orgán v členskom štáte, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadostí o medzinárodnú ochranu a príslušný prijímať rozhodnutia v administratívnej fáze postupu;
16. „sociálne zabezpečenie“ sú oblasti sociálneho zabezpečenia stanovené v článku 3 ods. 1 a 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004¹⁹;

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 30.4.2004, s. 1).

17. „sociálna pomoc“ sú dávky poskytované s cieľom zabezpečiť základné potreby osôb s nedostatočnými finančnými prostriedkami;
18. „opatrovník“ je fyzická osoba alebo organizácia vrátane verejného orgánu, ktorú určili príslušné orgány, aby pomáhala maloletej osobe bez sprievodu, zastupovala ju a konala v jej mene s cieľom zabezpečiť, aby maloletá osoba bez sprievodu mohla požívať práva a plniť povinnosti vyplývajúce z tohto nariadenia, a zároveň chrániť jej najlepší záujem a všeobecné blaho.

Kapitola II

Posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu

Článok 4

Predkladanie informácií a posudzovanie skutočností a okolností

1. Žiadatelia predložia všetky náležitosti, ktoré majú k dispozícii a ktoré zdôvodňujú žiadosť o medzinárodnú ochranu. Žiadatelia na tento účel plne spolupracujú s rozhodujúcim orgánom a s ďalšími príslušnými orgánmi a zostávajú a sú k dispozícii na území členského štátu, ktorý je zodpovedný za posúdenie ich žiadosti počas celého konania vrátane posúdenia príslušných náležitostí žiadosti.

2. Náležitosti uvedené v odseku 1 tvoria:

- a) vyhlásenia žiadateľa; a
- b) celá dokumentácia, ktorú má žiadateľ k dispozícii a ktorá sa týka:
 - i) dôvodov, pre ktoré žiadateľ žiada o medzinárodnú ochranu;
 - ii) veku žiadateľa;
 - iii) základných informácií o žiadateľovi vrátane tých, ktoré sa týkajú príslušných rodinných príslušníkov a iných príbuzných;
 - iv) totožnosti žiadateľa;
 - v) štátnej príslušnosti alebo štátnych príslušností žiadateľa;
 - vi) krajiny alebo krajín a miesta alebo miest predchádzajúceho pobytu žiadateľa;
 - vii) predchádzajúcich žiadostí žiadateľa o medzinárodnú ochranu;
 - viii) výsledkov každého postupu presídlenia alebo prijatia osôb z humanitárnych dôvodov v súvislosti so žiadateľom, ako sa vymedzuje v nariadení (EÚ) 2024/...⁺;
 - ix) cestovných trás žiadateľa; a
 - x) cestovných dokladov žiadateľa.

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 18/24 (2016/0225(COD)).

3. Rozhodujúci orgán posúdi príslušné náležitosti žiadosti o medzinárodnú ochranu v súlade s článkom 34 nariadenia (EÚ) 2024/...⁺.
4. Skutočnosť, že žiadateľ už bol vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu alebo priamym hrozbám takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia, je závažnou známkou opodstatnenosti žiadateľovej obavy z prenasledovania alebo reálnej hrozby vážneho bezprávia, pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebude opakovať.
5. V prípade, že jeden alebo viaceré konkrétne prvky vyhlásení žiadateľa nie sú podložené listinnými alebo inými dôkazmi, v súvislosti s týmito konkrétnymi prvkami sa nevyžadujú žiadne ďalšie dôkazy, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) žiadateľ vynaložil skutočnú snahu zdôvodniť svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu;
 - b) boli predložené všetky príslušné náležitosti, ktoré má žiadateľ k dispozícii, a bolo podané uspokojivé vysvetlenie týkajúce sa prípadných chýbajúcich iných príslušných náležitostí;
 - c) vyhlásenia žiadateľa sú uznané za logické a prijateľné a nie sú v rozpore s dostupnými osobitnými a všeobecnými informáciami týkajúcimi sa žiadateľovho prípadu;

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

- d) bola preukázaná všeobecná dôveryhodnosť žiadateľa, pričom sa zohľadnil okrem iného okamih, keď žiadateľ požiadal o medzinárodnú ochranu.

Článok 5

Potreba medzinárodnej ochrany vznikajúca na mieste

1. Opodstatnená obava z prenasledovania alebo reálna hrozba vážneho bezprávia sa môže zakladať na:
 - a) udalostiach, ktoré sa stali odvtedy, ako žiadateľ opustil krajinu pôvodu; alebo
 - b) činnostiach, ktoré žiadateľ vykonával odvtedy, ako opustil krajinu pôvodu, najmä ak sa zistí, že dané činnosti predstavujú vyjadrenie určitého presvedčenia, viery alebo orientácie a zotrvanie na takomto presvedčení, viere alebo orientácii, ktoré žiadateľ prejavoval už v krajine pôvodu.
2. Ak sa riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia zakladá na okolnostiach, ktoré žiadateľ vytvoril, odkedy opustil krajinu pôvodu s jediným alebo hlavným cieľom vytvoriť podmienky potrebné na podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu, rozhodujúci orgán môže odmietnuť udelenie medzinárodnej ochrany za predpokladu, že akékoľvek prijaté rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu je v súlade so Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 doplneného Newyorským protokolom z 31. januára 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“), s Európskym dohovorom o ľudských právach (ďalej len „EDLP“) a Chartou základných práv Európskej únie.

Článok 6

Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia

Medzi aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia môžu patriť:

- a) štát;
- b) strany alebo organizácie kontrolujúce štát alebo podstatnú časť územia štátu;
- c) neštátni aktéri, ak je možné preukázať, že aktéri uvedení v článku 7 ods. 1 nie sú schopní alebo ochotní poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem.

Článok 7

Aktéri ochrany

- 1. Ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem môžu poskytnúť len títo aktéri za predpokladu, že sú schopní a ochotní poskytnúť účinnú a nie dočasnú ochranu v súlade s odsekom 2:
 - a) štát;
 - b) stabilné, etablované neštátne orgány, vrátane medzinárodných organizácií, ktoré kontrolujú štát alebo podstatnú časť územia štátu.

2. Ochrana pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviom musí byť účinná a nesmie byť dočasná. Takáto ochrana sa považuje za poskytnutú, keď aktéri uvedení v odseku 1 prijímú primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu alebo vážneho bezprávia, okrem iného zabezpečením fungovania účinného právneho systému na odhalenie, stíhanie a potrestanie činov predstavujúcich prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a keď má žiadateľ prístup k takejto ochrane.
3. Rozhodujúci orgán pri posudzovaní toho, či stabilné, etablované neštátne orgány vrátane medzinárodných organizácií kontrolujú štát alebo podstatnú časť jeho územia a poskytujú ochranu v zmysle odseku 2, zohľadní presné a aktuálne informácie o krajinách pôvodu, ktoré získal z príslušných a dostupných vnútroštátnych, únijných a medzinárodných zdrojov, a v prípade dostupnosti spoločnú analýzu situácie v konkrétnych krajinách pôvodu a usmernenia uvedené v článku 11 nariadenia (EÚ) 2021/2303.

Článok 8

Alternatíva vnútroštátnej ochrany

1. Keď aktérmi prenasledovania alebo vážneho bezprávia nie sú štátu ani zástupcovia štátu, rozhodujúci orgán v rámci posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu preskúma, či žiadateľ nepotrebuje medzinárodnú ochranu, pretože môže bezpečne a legálne vycestovať do niektorej časti krajiny pôvodu a získať v nej možnosť prijatia, a je možné reálne očakávať, že sa tam usadí, a či žiadateľ v tejto časti krajiny:
 - a) nemá opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo nie je vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia; alebo
 - b) má prístup k účinnej ochrane, ktorá nemá dočasný charakter, pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem.
2. Keď sú aktérmi prenasledovania alebo vážneho bezprávia štát alebo zástupcovia štátu, rozhodujúci orgán vychádza z toho, že účinná ochrana nie je žiadateľovi dostupná, a nie je potrebné vykonať preskúmanie uvedené v odseku 1.

Rozhodujúci orgán môže vykonať preskúmanie uvedené v odseku 1 len vtedy, keď sa jasne preukáže, že riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia hrozí od aktéra, ktorého právomoci sú jasne obmedzené na určitú zemepisnú oblasť, alebo ak samotný štát má kontrolu len nad určitými časťami krajiny.

3. Rozhodujúci orgán vykoná preskúmanie uvedené v odseku 1 po tom, ako stanoví, že inak by sa na žiadateľa uplatňovali kvalifikačné kritériá stanovené v tomto nariadení. Bremeno preukázania skutočnosti, že žiadateľ má k dispozícii alternatívu vnútroštátnej ochrany, nesie rozhodujúci orgán. Žiadateľ je oprávnený predložiť dôkaz a akékoľvek náležitosti, ktoré poukážu na to, že takúto alternatívu nemá k dispozícii. Rozhodujúci orgán zohľadní dôkazy a náležitosti predložené žiadateľom.
4. Pri skúmaní toho, či žiadateľ má opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo čelí reálnej hrozbe vážneho bezprávia, alebo má prístup k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím v časti dotknutej krajiny pôvodu v súlade s odsekom 1, rozhodujúci orgán zohľadní v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti o medzinárodnú ochranu všeobecné okolnosti prevládajúce v danej časti krajiny a osobnú situáciu žiadateľa podľa článku 4. Na tento účel rozhodujúci orgán zohľadní presné a aktuálne informácie z príslušných a dostupných vnútroštátnych, únijných a medzinárodných zdrojov a v prípade dostupnosti spoločnú analýzu situácie v konkrétnych krajinách pôvodu a usmernenia uvedené v článku 11 nariadenia (EÚ) 2021/2303.
5. Na účely odseku 1 rozhodujúci orgán zohľadní:
 - a) celkové okolnosti prevládajúce v príslušnej časti krajiny pôvodu vrátane dostupnosti, účinnosti a trvalosti ochrany uvedenej v článku 7;

- b) osobnú situáciu žiadateľa vo vzťahu k faktorom, akými sú zdravotný stav, vek, pohlavie vrátane rodovej identity, sexuálna orientácia, etnický pôvod a príslušnosť k národnostnej menšine; a
 - c) či by žiadateľ bol schopný postarať sa o svoje základné potreby.
6. Ak je žiadateľom maloletá osoba bez sprievodu, rozhodujúci orgán zohľadní najlepší záujem maloletej osoby a najmä dostupnosť udržiateľnej a primeranej starostlivosti a opatrovníctva.

Kapitola III

Spĺňanie podmienok na priznanie postavenia utečenca

Článok 9

Činy prenasledovania

1. Čin sa považuje za čin prenasledovania v zmysle článku 1 bodu A Ženevského dohovoru, keď je:
- a) svojou povahou alebo opakovaním dostatočne vážny nato, aby predstavoval závažné porušovanie základných ľudských práv, najmä práv, na ktoré sa nevzťahuje výnimka podľa článku 15 ods. 2 EDLP; alebo

- b) zoskupením rozličných opatření vrátane porušovania ľudských práv, ktoré sú dostatočne závažné nato, aby mali na jednotlivca podobný vplyv ako čin v písmene a).

2. Činy prenasledovania v zmysle odseku 1 môžu okrem iného nadobúdať formu:

- a) činov fyzického alebo duševného násilia vrátane činov sexuálneho násilia;
- b) zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatrení, ktoré sú samotné diskriminačné alebo ktoré sú vykonávané diskriminačným spôsobom;
- c) stíhania alebo trestania, ktoré je neúmerné alebo diskriminačné;
- d) odopretia súdnej nápravy, ktorého dôsledkom je neúmerné alebo diskriminačné trestanie;
- e) stíhania alebo trestania z dôvodu odmietnutia vykonať vojenskú službu v čase konfliktu v prípade, že vykonávanie vojenskej služby by zahŕňalo trestné činy alebo akty, na ktoré sa vzťahujú dôvody na vylúčenie uvedené v článku 12 ods. 2;
- f) činov osobitne zameraných na určité pohlavie alebo na deti.

3. Nato, aby žiadateľ spĺňal vymedzenie pojmu „utečenec“ stanoveného v článku 3 bode 5, musí existovať spojitosť medzi dôvodmi prenasledovania uvedenými v článku 10 a činmi prenasledovania v zmysle odseku 1 tohto článku alebo absenciou ochrany pred takýmito činmi.

Článok 10
Dôvody prenasledovania

1. Pri posudzovaní dôvodov prenasledovania sa zohľadňujú tieto prvky:
 - a) pojem rasy zahŕňa najmä hľadisko farby, pôvodu alebo príslušnosti ku konkrétnej etnickej skupine;
 - b) pojem náboženstva zahŕňa najmä zastávanie teistického, neteistického a ateistického presvedčenia, účasť na oficiálnych bohoslužbách alebo zdržanie sa oficiálnych bohoslužieb v súkromí alebo na verejnosti, osamote alebo s inými v komunite, iné náboženské úkony alebo prejavy názoru alebo formy osobného alebo spoločného postoja, založené na akomkoľvek náboženskom presvedčení alebo ním nariadené;
 - c) pojem národnosti sa neobmedzuje na štátne občianstvo alebo jeho neexistenciu, ale zahŕňa najmä príslušnosť k skupine určenej jej kultúrnou, etnickou alebo jazykovou identitou, spoločným geografickým alebo politickým pôvodom alebo jej vzťahom k obyvateľstvu iného štátu;

- d) pojem príslušnosti k určitej sociálnej skupine zahŕňa najmä príslušnosť ku skupine:
 - i) ktorej príslušníci majú alebo sú vnímaní, že majú vrodenú charakteristiku alebo spoločné zázemie, ktoré sa nedajú zmeniť, alebo charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú také zásadné pre identitu alebo svedomie, že osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla; a
 - ii) ktorá má jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako odlišná od okolitej spoločnosti;
- e) pojem politického názoru zahŕňa najmä zastávanie určitého názoru, filozofie alebo presvedčenia v súvislosti s prípadnými aktérmi prenasledovania uvedenými v článku 6 a ich politikami alebo metódami bez ohľadu na to, či žiadateľ konal v súlade s týmto názorom, filozofiou alebo presvedčením.

V závislosti od okolností v krajine pôvodu zahŕňa pojem príslušnosti k určitej sociálnej skupine uvedený v písm. d) prvého pododseku príslušnosť ku skupine založenej na spoločnej charakteristike sexuálnej orientácie. Na účely určenia príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zisťovania charakteristík takejto skupiny sa venuje náležitá pozornosť aspektom týkajúcim sa rodovej príslušnosti vrátane rodovej identity a rodového vyjadrenia.

2. Pri posudzovaní, či žiadateľ má opodstatnenú obavu z prenasledovania, je irelevantné, či má žiadateľ skutočne takú rasovú, náboženskú, národnú, sociálnu alebo politickú charakteristiku, ktorá spôsobuje prenasledovanie, za predpokladu, že takúto charakteristiku žiadateľovi prisudzuje aktér prenasledovania.
3. Pri posudzovaní, či žiadateľ má opodstatnenú obavu z prenasledovania, rozhodujúci orgán nemôže odôvodnene očakávať, že žiadateľ sa prispôsobí alebo zmení svoje správanie, presvedčenie alebo identitu, alebo sa zdrží určitého konania, ak takéto správanie, presvedčenie alebo konanie je príznačné pre jeho identitu, aby sa vyhol riziku prenasledovania vo svojej krajine pôvodu.

Článok 11

Zánik

1. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti zaniká postavenie utečenca, ak sa uplatňuje jedna alebo viaceré z týchto podmienok:
 - a) štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne znova prijal ochranu krajiny štátnej príslušnosti;
 - b) po tom, čo štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti stratili štátnu príslušnosť, znova ju dobrovoľne nadobudli;

- c) štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti nadobudli novú štátnu príslušnosť a nachádzajú sa pod ochranou krajiny ich novej štátnej príslušnosti;
- d) štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti sa dobrovoľne znova usadili v krajine, ktorú opustili alebo v ktorej sa nezdržovali z obavy pred prenasledovaním;
- e) štátny príslušník tretej krajiny nemôže ďalej odmietat' ochranu krajiny štátnej príslušnosti, pretože zanikli okolnosti, pre ktoré sa mu priznalo postavenie utečenca;
- f) osoba bez štátnej príslušnosti je schopná vrátiť sa do krajiny svojho predchádzajúceho obvyklého pobytu, pretože zanikli okolnosti, pre ktoré sa jej priznalo postavenie utečenca.

Písmená e) a f) prvého pododseku sa neuplatňujú na utečenca, ktorý môže uviesť presvedčivé dôvody vyplývajúce z predchádzajúceho prenasledovania pre odmietnutie ochrany krajiny štátnej príslušnosti alebo v prípade osoby bez štátnej príslušnosti krajiny jej predchádzajúceho obvyklého pobytu.

2. S cieľom posúdiť, či sa písmená e) a f) odseku 1 prvého pododseku uplatňujú, rozhodujúci orgán:
- a) zohľadní presné a aktuálne informácie získané z príslušných a dostupných vnútroštátnych, únijných a medzinárodných zdrojov a v prípade dostupnosti spoločnú analýzu situácie v konkrétnych krajinách pôvodu a usmernenia uvedené v článku 11 nariadenia (EÚ) 2021/2303;
 - b) zohľadní, či zmena okolností je takého významného a trvalého charakteru, že obava utečenca z prenasledovania sa už nemôže považovať za opodstatnenú.

Článok 12

Vylúčenie

1. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti sú vylúčení z postavenia utečenca, ak tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti:
 - a) patria do rozsahu pôsobnosti článku 1 bodu D Ženevského dohovoru, ktorý sa týka ochrany alebo pomoci od orgánov alebo agentúr Organizácie Spojených národov iných ako Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov; ak takáto ochrana alebo pomoc z akéhokoľvek dôvodu zanikla bez toho, aby sa o postavení takého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti definitívne rozhodlo v súlade s príslušnými uzneseniami prijatými Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov, tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti majú *ipso facto* nárok na výhody plynúce z tohto nariadenia;
 - b) boli uznaní príslušnými orgánmi krajiny, v ktorej majú štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti pobyt, za osoby majúce práva a povinnosti, ktoré sa udeľujú štátnym príslušníkom tejto krajiny, alebo rovnocenné práva a povinnosti.
2. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti sú vylúčení z postavenia utečenca, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti:
 - a) sa dopustili trestného činu proti mieru, vojnového zločinu alebo zločinu proti ľudskosti v zmysle vymedzení v medzinárodných nástrojoch obsahujúcich ustanovenia o takýchto trestných činoch,

- b) sa dopustili vážneho nepochitického trestného činu mimo krajiny svojho azylu pred tým, ako v nej boli tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti prijatí ako utečenci, čo znamená v čase priznania postavenia utečenca; najmä neľudských činov, ktoré aj keď sú spáchané s údajne politickým cieľom, môžu byť klasifikované ako vážne nepochitické trestné činy;
 - c) sú vinní za činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov uvedenými v preambule a článkoch 1 a 2 Charty Organizácie Spojených národov.
3. Odsek 2 sa uplatňuje na osoby, ktoré podnecujú páchanie trestných činov alebo činov v ňom uvedených alebo sa na ich páchaní inak podieľajú.
4. Hneď ako rozhodujúci orgán na základe posúdenia závažnosti trestných činov alebo činov, ktoré dotknutá osoba spáchala, a individuálnej zodpovednosti tejto osoby, pri ktorom zohľadní všetky okolnosti súvisiace s týmito trestnými činmi alebo uvedenými činmi a so situáciou tejto osoby, stanoví, že sa uplatňuje jedno alebo viacero z príslušných kritérií vylúčenia stanovených v odsekoch 2 alebo 3, rozhodujúci orgán vylúči žiadateľa z postavenia utečenca bez toho, aby vykonal posúdenie proporcionality spojené s obavami z prenasledovania.

5. V rámci posúdenia uvedeného v odseku 4 rozhodujúci orgán pri vykonávaní preskúmania podľa odsekov 2 a 3 vo vzťahu k maloletej osobe zohľadní okrem iného skutočnosť, či by maloletá osoba mohla niesť trestnoprávnu zodpovednosť, ak by trestný čin spáchala na území členského štátu, ktorý posudzuje žiadosť o medzinárodnú ochranu v súlade s vnútroštátnym právom o veku trestnej zodpovednosti.

Kapitola IV

Postavenie utečenca

Článok 13

Priznanie postavenia utečenca

Rozhodujúci orgán prizná postavenie utečenca štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti, ktorí spĺňajú podmienky na priznanie postavenia utečenca v súlade s kapitolami II a III.

Článok 14

Odňatie postavenia utečenca

1. Rozhodujúci orgán odníme štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti postavenie utečenca, ak:
 - a) postavenie tohto štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti ako utečenca zaniká v súlade s článkom 11;
 - b) tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti mali byť vylúčení z postavenia utečenca alebo sú vylúčení z postavenia utečenca v súlade s článkom 12;
 - c) pre priznanie postavenia utečenca tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti bolo rozhodujúce ich skresľovanie skutočností vrátane použitia falošných dokladov alebo neuvedenie skutočností;
 - d) existujú primerané dôvody nato, aby boli tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti považovaní za nebezpečenstvo pre bezpečnosť členského štátu, v ktorom sú tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti prítomní;
 - e) po tom, ako boli tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti odsúdení právoplatným rozsudkom za obzvlášť závažný trestný čin a predstavujú nebezpečenstvo pre spoločnosť členského štátu, v ktorom sú tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti prítomní.

2. V situáciách, keď sa uplatňuje odsek 1 písm. d) a e), môže rozhodujúci orgán rozhodnúť o nepriznaní postavenia utečenca, ak rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu ešte nebolo prijaté.
3. Osoby, na ktoré sa uplatňuje odsek 1 písm. d) a e) alebo odsek 2 tohto článku, majú nárok na práva uvedené v článkoch 3, 4, 16, 22, 31, 32 a 33 Ženevského dohovoru alebo na podobné práva, ak sú prítomné v danom členskom štáte.
4. Rozhodujúci orgán, ktorý priznal postavenie utečenca, jednotlivo preukáže, že osobe, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, zaniklo postavenie utečenca alebo nikdy jej nemalo byť priznané postavenie utečenca alebo už by viac nemala byť osobou, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, z dôvodov uvedených v odseku 1 tohto článku. Počas postupu odnímania postavenia utečenca sa uplatňuje článok 66 nariadenia (EÚ) 2024/...⁺.

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

Kapitola V

Spĺňanie podmienok na priznanie postavenia osoby s doplnkovou ochranou

Článok 15

Vážne bezprávie

Vážne bezprávie, ako sa uvádza v článku 3 ods. 6, spočíva v:

- a) uložení trestu smrti alebo poprave;
- b) mučení alebo neľudskom alebo ponižujúcom zaobchádzaní, alebo trestaní žiadateľa v krajine pôvodu; alebo
- c) vážnom a individuálnom ohrození života civilnej osoby alebo osoby z dôvodu všeobecného násilia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Článok 16

Zánik

1. Osobe, ktorej bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, zaniká oprávnenie na doplnkovú ochranu, ak zanikli okolnosti, ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia, alebo sa zmenili do takej miery, že ochrana sa už ďalej nevyžaduje.

2. S cieľom posúdiť, či okolnosti, ktoré viedli k priznaniu postavenia osoby s doplnkovou ochranou, zanikli alebo sa zmenili do takej miery, že ochrana sa už ďalej nevyžaduje, rozhodujúci orgán:
- a) zohľadní presné a aktuálne informácie získané z príslušných a dostupných vnútroštátnych, únijných a medzinárodných zdrojov a v prípade dostupnosti spoločnú analýzu situácie v konkrétnych krajinách pôvodu a usmernenia uvedené v článku 11 nariadenia (EÚ) 2021/2303;
 - b) zohľadní, či zmena okolností je takého významného a trvalého charakteru, že osoba, ktorej bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, už nie je ďalej vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia.
3. Odsek 1 sa neuplatňuje na osobu, ktorej bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, ktorá môže uviesť presvedčivé dôvody vyplývajúce z predchádzajúceho vážneho bezprávia pre odmietnutie ochrany krajiny svojej štátnej príslušnosti alebo v prípade osoby bez štátnej príslušnosti krajiny jej predchádzajúceho obvyklého pobytu.

Článok 17

Vylúčenie

1. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti sú vylúčení z oprávnenia na doplnkovú ochranu, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti:
 - a) sa dopustili trestného činu proti mieru, vojnového zločinu alebo zločinu proti ľudskosti v zmysle vymedzenia v medzinárodných nástrojoch obsahujúcich ustanovenia o takýchto trestných činoch;
 - b) pred príchodom na územie členského štátu sa dopustili závažného trestného činu alebo po príchode boli odsúdení za závažný trestný čin;
 - c) sú vinní za činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov uvedenými v preambule a článkoch 1 a 2 Charty Organizácie Spojených národov;
 - d) predstavujú nebezpečenstvo pre spoločnosť alebo národnú bezpečnosť.
2. Odsek 1 sa uplatňuje na osoby, ktoré podnecujú páchanie trestných činov alebo činov v ňom uvedených alebo sa na ich páchaní inak podieľajú.

3. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti môžu byť vylúčení z oprávnenia na doplnkovú ochranu, ak tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti pred svojím prijatím v dotknutom členskom štáte spáchali jeden alebo viacero trestných činov mimo rozsahu pôsobnosti odseku 1 písm. a), b) a c), ktoré by boli postihnutelné trestom odňatia slobody, ak by boli spáchané v dotknutom členskom štáte, a ak tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti opustili svoju krajinu pôvodu iba preto, aby sa vyhli sankciám za tieto trestné činy.
4. Hneď ako rozhodujúci orgán na základe posúdenia závažnosti trestných činov alebo iných činov, ktoré dotknutá osoba spáchala, a individuálnej zodpovednosti tejto osoby, pri ktorom zohľadní všetky okolnosti súvisiace s týmito trestnými činmi alebo uvedenými činmi a so situáciou tejto osoby, stanoví, že sa uplatňuje jedno alebo viacero z príslušných kritérií vylúčenia stanovené v odsekoch 1 alebo 2, rozhodujúci orgán vylúči žiadateľa z postavenia osoby s doplnkovou ochranou bez toho, aby vykonal posúdenie proporcionality spojené s obavami z vážneho bezprávia.
5. V rámci posúdenia uvedeného v odseku 4 rozhodujúci orgán pri vykonávaní preskúmania podľa odseku 1 vo vzťahu k maloletej osobe zohľadní okrem iného skutočnosť, či by mohla niesť trestnoprávnu zodpovednosť, ak by trestný čin spáchala na území členského štátu, ktorý posudzuje žiadosť o medzinárodnú ochranu v súlade s vnútroštátnym právom o veku trestnej zodpovednosti, alebo v náležitých prípadoch odsúdenie za spáchanie závažného trestného činu po jej príchode.

Kapitola VI

Postavenie osoby s doplnkovou ochranou

Článok 18

Priznanie postavenia osoby s doplnkovou ochranou

Rozhodujúci orgán prizná postavenie osoby s doplnkovou ochranou štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti, ktorí sú oprávnení na doplnkovú ochranu v súlade s kapitolami II a V.

Článok 19

Odňatie postavenia osoby s doplnkovou ochranou

1. Rozhodujúci orgán odníme štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti postavenie osoby s doplnkovou ochranou, ak:
 - a) tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti zaniká oprávnenie na doplnkovú ochranu v súlade s článkom 16;
 - b) po priznaní postavenia osoby s doplnkovou ochranou mali byť tento štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti vylúčení alebo sú vylúčení z oprávnenia na doplnkovú ochranu v súlade s článkom 17;

- c) pre priznanie postavenia osoby s doplnkovou ochranou bolo rozhodujúce skresľovanie skutočností zo strany tohto štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti vrátane použitia falošných dokladov alebo neuvedenie skutočností.

2. Rozhodujúci orgán, ktorý priznal postavenie osoby s doplnkovou ochranou, jednotlivu preukáže, že osobe, ktorej bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, zaniklo oprávnenie na doplnkovú ochranu alebo nikdy jej nemalo byť priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou alebo už by viac nemala byť osobou, ktorej bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, z dôvodov uvedených v odseku 1 tohto článku. Počas postupu odnímania postavenia osoby s doplnkovou ochranou sa uplatňuje článok 66 nariadenia (EÚ) 2024/...⁺.

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

Kapitola VII

Obsah práv a povinností osôb s udelenou medzinárodnou ochranou vyplývajúcich z medzinárodnej ochrany

ODDIEL I

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

Článok 20

Všeobecné pravidlá

1. Bez toho, aby tým boli dotknuté práva a povinnosti stanovené v Ženevskom dohovore, majú osoby s udelenou medzinárodnou ochranou práva a povinnosti stanovené v tejto kapitole.
2. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú po udelení medzinárodnej ochrany a počas trvania postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou prístup k právam priznaným v súlade s touto kapitolou.

3. Ak osobe s udelenou medzinárodnou ochranou nie je povolenie na pobyt vydané do 15 dní od udelenia medzinárodnej ochrany, dotknutý členský štát prijme predbežné opatrenia, ako je registrácia alebo vydanie dokladu, s cieľom zabezpečiť, aby táto osoba mala účinný prístup k právam stanoveným v tejto kapitole, s výnimkou práv stanovených v článku 25 a 27, až do vydania povolenia na pobyt v súlade s článkom 24.
4. Pri uplatňovaní tejto kapitoly a ak sa preukáže, že daná osoba má osobitné potreby, napríklad preto, že je maloletá osoba, maloletá osoba bez sprievodu, osoba so zdravotným postihnutím, starý človek, tehotná žena, osamelý rodič s maloletým alebo plnoletým nezaopatreným dieťaťom, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba s vážnym ochorením, osoba s duševnou poruchou alebo osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia, príslušné orgány zohľadňujú tieto osobitné potreby.
5. Pri uplatňovaní ustanovení tejto kapitoly, ktoré sa týkajú maloletých osôb, príslušné orgány zohľadňujú v prvom rade najlepší záujem dieťaťa.

Článok 21

Ochrana pred vyhostením alebo vrátením

Zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia sa dodržiava v súlade s právom Únie a medzinárodným právom.

Článok 22

Informácie

Príslušné orgány poskytnú osobám s udelenou medzinárodnou ochranou informácie o právach a povinnostiach týkajúcich sa postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou čo najskôr po udelení takejto ochrany. Tieto informácie uvedené v prílohe I:

- a) sa poskytujú v jazyku, ktorému daná osoba rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie; a
- b) výslovne odkazujú na dôsledky v prípade nedodržiavania povinností uvedených v článku 27 o pohybe v rámci Únie.

Článok 23

Zachovanie celistvosti rodiny

1. Príslušné orgány členského štátu, ktorý udelil medzinárodnú ochranu osobe s udelenou medzinárodnou ochranou vydajú v súlade s vnútroštátnymi postupmi povolenia na pobyt rodinným príslušníkom tejto osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorí jednotlivo nespĺňajú podmienky na poskytnutie medzinárodnej ochrany a ktorí žiadajú o povolenie na pobyt v tomto členskom štáte, ak sa odseky 3, 4 alebo 5 tohto článku neuplatňujú a pokiaľ je to zlučiteľné s osobným právnym postavením rodinného príslušníka.

2. Povoľenie na pobyt vydané podľa odseku 1 má rovnaký dátum platnosti ako povolenie na pobyt vydané osobe s udelenou medzinárodnou ochranou, a je obnoviteľné na obdobie, o ktoré je obnovené povolenie na pobyt vydané osobe s udelenou medzinárodnou ochranou. Obdobie platnosti povolenia na pobyt vydaného rodinnému príslušníkovi nemôže presiahnuť dátum platnosti povolenia na pobyt, ktorého držiteľom je osoba s udelenou medzinárodnou ochranou.
3. Rodinnému príslušníkovi, ktorý je alebo by bol vylúčený z medzinárodnej ochrany podľa kapitol III a V, sa podľa tohto nariadenia nevydá žiadne povolenie na pobyt.
4. Povoľenie na pobyt sa podľa tohto nariadenia nevydá pre manžela (manželku) alebo druhu (družku) v stálom zväzku, ak existujú silné náznaky, že manželstvo alebo partnerstvo bolo uzatvorené iba s cieľom umožniť dotknutej osobe vstup do dotknutého členského štátu alebo pobyt v ňom.
5. Keď si to vyžadujú dôvody národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku súvisiace s dotknutým rodinným príslušníkom, pre tohto rodinného príslušníka sa nevydá povolenie na pobyt a také povolenia na pobyt, ktoré už boli vydané, sa odnímu alebo neobnovia.
6. Rodinní príslušníci, ktorým bolo vydané povolenie na pobyt podľa odseku 1 tohto článku, majú nárok na práva uvedené v článkoch 25 až 32, 34 a 35.

7. Členské štáty môžu uplatňovať tento článok na ostatných blízkych príbuzných vrátane súrodencov, ktorí žili spolu ako súčasť rodiny pred tým, ako žiadateľ prišiel na územie členského štátu a ktorí sú závislí od osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Členské štáty môžu uplatňovať tento článok na zosobášenú maloletú osobu, ak to je v jej najlepšom záujme.

ODDIEL II

PRÁVA A POVINNOSTI TÝKAJÚCE SA POBYTU A ZDRŽIAVANIA SA

Článok 24

Povolenia na pobyt

1. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú právo na povolenie na pobyt, kým majú postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou.
2. Povolenie na pobyt sa vydá čo najskôr po priznaní postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou a najneskôr do 90 dní od oznámenia rozhodnutia, ktorým sa udelí medzinárodná ochrana, a to v jednotnom formáte stanovenom v nariadení (ES) č. 1030/2002.

3. Povolenie na pobyt sa vydáva bezplatne alebo za poplatok nepresahujúci poplatok, ktorý platia štátni príslušníci dotknutého členského štátu za vydanie preukazov totožnosti.
4. Povolenie na pobyt má počiatočnú platnosť najmenej tri roky pre osoby, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, a najmenej jeden rok pre osoby, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou.

Po uplynutí platnosti sa povolenia na pobyt obnovia najmenej na tri roky pre osoby, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, a najmenej na dva roky pre osoby, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou.

Obnovenie povolení na pobyt sa organizuje takým spôsobom, aby sa zabezpečila kontinuita obdobia povoleného pobytu bez prerušenia medzi obdobiami platnosti starého a obnoveného povolenia, za predpokladu, že osoba s udelenou medzinárodnou ochranou koná v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, ktoré stanovuje administratívne formality pre obnovenie povolenia.

5. Príslušné orgány môžu zrušiť alebo odmietnuť obnoviť povolenie na pobyt, len ak odňali postavenie utečenca v súlade s článkom 14 alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou v súlade s článkom 19.

Článok 25
Cestovný doklad

1. S výnimkou prípadov, keď to nedovoľujú dôvody národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku súvisiace s osobou, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, príslušné orgány vydávajú cestovné doklady osobám, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, vo forme uvedenej v prílohe k Ženevskému dohovoru a s minimálnymi ochrannými prvkami a biometriou uvedenými v nariadení Rady (ES) č. 2252/2004. Platnosť takýchto cestovných dokladov je viac ako jeden rok.
2. S výnimkou prípadov, keď to nedovoľujú dôvody národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku súvisiace s osobou s poskytnutou doplnkovou ochranou, príslušné orgány vydávajú cestovné doklady osobám, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou a ktoré nemajú možnosť získať alebo si obnoviť cestovný pas svojej krajiny, s minimálnymi ochrannými prvkami a biometriou uvedenými v nariadení (ES) č. 2252/2004. Platnosť týchto cestovných dokladov je viac ako jeden rok.

3. Príslušné orgány členských štátov, ktoré sa nezúčastňujú na schengenskom *acquis*, pri výkone svojich povinností podľa odsekov 1 a 2 tohto článku vydajú osobám, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, cestovné doklady vo forme stanovenej v prílohe k Ženevskému dohovoru s minimálnymi ochrannými prvkami a biometriou, ktoré sú rovnocenné s tými, ktoré sú uvedené v nariadení (ES) č. 2252/2004, pričom zohľadnia špecifikácie Medzinárodnej organizácie civilného letectva, najmä tie, ktoré sú uvedené v dokumente 9303 o strojovo čitateľných cestovných dokladoch.

Príslušné orgány členských štátov, ktoré sa nezúčastňujú na schengenskom *acquis*, pri výkone svojich povinností podľa odsekov 1 a 2 vydajú cestovné doklady osobám, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, ktoré nemajú možnosť získať alebo si obnoviť cestovný pas svojej krajiny, vo forme stanovenej v prílohe k Ženevskému dohovoru s minimálnymi ochrannými prvkami a biometriou, ktoré sú rovnocenné s tými, ktoré sú uvedené v nariadení (ES) č. 2252/2004, pričom zohľadnia špecifikácie Medzinárodnej organizácie civilného letectva, najmä tie, ktoré sú uvedené v dokumente 9303 o strojovo čitateľných cestovných dokladoch.

Článok 26

Sloboda pohybu v rámci členského štátu

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú právo na voľný pohyb v rámci členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, vrátane práva zvoliť si miesto pobytu na tomto území, za rovnakých podmienok a obmedzení, ako sú tie, ktoré sú stanovené pre ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom na jeho územiach, ktorí sa vo všeobecnosti nachádzajú v porovnateľnej situácii.

Článok 27

Pohyb v rámci Únie

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou nemajú právo na pobyt v iných členských štátoch, než je členský štát, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu. Nie je tým dotknuté ich právo:

- a) požiadať o pobyt a získať právo na pobyt v inom členskom štáte podľa vnútroštátneho práva tohto členského štátu alebo podľa príslušných ustanovení práva Únie alebo medzinárodných dohôd;
- b) voľne sa pohybovať v súlade s podmienkami uvedenými v článku 21 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda.

ODDIEL III

PRÁVA TÝKAJÚCE SA INTEGRÁCIE

Článok 28

Prístup k zamestnaniu

1. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú právo vykonávať činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba s výhradou všeobecne uplatniteľných pravidiel na príslušné povolanie alebo verejnú službu, a to bezprostredne po udelení ochrany.
2. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o:
 - a) podmienky zamestnávania vrátane minimálneho pracovného veku a pracovné podmienky vrátane odmeny a prepustenia, pracovného času, dovolenky a sviatkov, a požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku;
 - b) slobodu združovania a spolčovania sa a členstvo v organizácii zastupujúcej zamestnancov alebo zamestnávateľov alebo v akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane práv a výhod poskytovaných takýmito organizáciami;

- c) možnosti vzdelávania dospelých súvisiaceho so zamestnaním, odbornú prípravu vrátane kurzov odbornej prípravy zameraných na zlepšenie zručností a praktické skúsenosti na pracovisku;
 - d) informačné a poradenské služby poskytované úradmi práce.
3. Príslušné orgány v prípade potreby uľahčia plnohodnotný prístup k činnostiam, ktoré sú uvedené v odseku 2 písm. c) a d).

Článok 29

Prístup k vzdelávaniu

1. Maloletým osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide prístup k vzdelávaciemu systému.

Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou naďalej prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o dokončenie sekundárneho vzdelávania, a to bez ohľadu na to, či už dosiahli plnoletosť.

2. Dospelým osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o prístup k systému všeobecného vzdelávania, ďalšej odbornej príprave alebo preškoleniu.

Bez ohľadu na prvý pododsek môžu príslušné orgány odmietnuť poskytnúť granty a úvery dospelým osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, ak je táto možnosť stanovená vo vnútroštátnom práve.

Článok 30

Prístup k postupom uznávania kvalifikácií a potvrdenia zručností

1. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, v súvislosti s existujúcimi postupmi uznávania zahraničných diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách.
2. Bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 2 a článok 3 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES²⁰, príslušné orgány uľahčia prístup k postupom uvedeným v odseku 1 tohto článku v plnej miere tým osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré nemôžu poskytnúť listinné dôkazy o svojej kvalifikácii.

²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22).

3. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o prístup k vhodným programom na posúdenie, potvrdenie a uznanie ich predchádzajúcich vzdelávacích výstupov a skúseností.

Článok 31

Sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc

1. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou prináleží rovnaké zaobchádzanie ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie a sociálnu pomoc.

Prístup k určitým formám sociálnej pomoci bližšie určeným vo vnútroštátnom práve môže byť podmienený účinnou účasťou osoby s udelenou medzinárodnou ochranou na integračných opatreniach, ak sú povinné, za predpokladu, že sú prístupné a bezplatné.

2. Bez ohľadu na odsek 1 sa poskytovanie rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o sociálnu pomoc, v prípade osôb, ktorým bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, môže obmedziť na základné dávky, ak je táto možnosť stanovená vo vnútroštátnom práve.

Základné dávky musia zahŕňať aspoň:

- a) podporu v podobe minimálneho príjmu;
- b) pomoc v prípade choroby alebo tehotenstva;
- c) rodičovskú pomoc vrátane pomoci v oblasti starostlivosti o dieťa; a
- d) príspevky na bývanie, pokiaľ sa tieto príspevky podľa vnútroštátneho práva poskytujú štátnym príslušníkom dotknutého členského štátu.

Článok 32

Zdravotná starostlivosť

1. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú prístup k zdravotnej starostlivosti za rovnakých podmienok oprávnenosti ako štátni príslušníci členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu.
2. Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, ktoré majú osobitné potreby, ako sú tehotné ženy, osoby so zdravotným postihnutím, osoby, ktoré boli vystavené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia, alebo maloleté osoby, ktoré boli obeťami akejkoľvek formy zneužitia, zanedbania, využívania, mučenia alebo krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania, alebo ktoré trpeli v dôsledku ozbrojeného konfliktu, sa poskytne primeraná zdravotná starostlivosť vrátane liečby duševných porúch, ak je potrebná, a to za rovnakých podmienok oprávnenosti ako štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu.

Článok 33

Maloleté osoby bez sprievodu

1. Príslušné orgány čo najskôr po udelení medzinárodnej ochrany maloletej osobe bez sprievodu prijímú všetky potrebné opatrenia podľa vnútroštátneho práva na vymenovanie opatrovníka.

Príslušné orgány môžu ponechať rovnakú osobu určenú ako zástupca podľa článku 23 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) 2024/...⁺ alebo podľa článku 27 ods. 1 písm. b) smernice (EÚ) 2024/...⁺⁺ konať ako opatrovník, bez toho, aby bolo potrebné formálne vymenovanie.

Zástupca uvedený v článku 23 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) 2024/...⁺ alebo v článku 27 ods. 1 písm. b) smernice (EÚ) 2024/...⁺⁺ zostáva zodpovedný za maloleté osoby bez sprievodu až do vymenovania opatrovníka.

Organizácie alebo fyzické osoby, ktorých záujmy sú alebo by mohli byť v rozpore so záujmami maloletej osoby bez sprievodu, nesmú byť oprávnené na vymenovanie za opatrovníka danej maloletej osoby.

Ak je za opatrovníka vymenovaná organizácia, čo najskôr určí fyzickú osobu zodpovednú za vykonávanie úloh opatrovníka vo vzťahu k maloletej osobe bez sprievodu v súlade s týmto nariadením.

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)).

⁺⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo smernice uvedenej v dokumente PE-CONS 69/23 (2016/0222(COD)).

2. Na účely tohto nariadenia opatrovník so zreteľom na ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa a všeobecného blaha maloletej osoby bez sprievodu:

- a) zabezpečí, aby daná maloletá osoba mala prístup ku všetkým právam plynúcim z tohto nariadenia;
- b) pomáha maloletej osobe bez sprievodu a v náležitých prípadoch ju zastupuje v prípade, že sa maloletej osobe bez sprievodu odníme postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou; a
- c) v náležitých prípadoch pomáha s vyhľadávaním rodiny, ako sa stanovuje v odseku 7.

Opatrovníci:

- a) musia mať potrebnú kvalifikáciu a absolvovať počiatočnú a priebežnú primeranú odbornú prípravu v oblasti práv a potrieb maloletých osôb bez sprievodu, vrátane všetkých uplatniteľných noriem ochrany detí;
- b) musia mať vo vzťahu k informáciám, ktoré získajú pri výkone svojej práce, povinnosť dodržiavať pravidlá dôvernosti stanovené vo vnútroštátnom práve;
- c) nesmú mať preukázaný záznam o spáchaní trestného činu alebo deliktu súvisiaceho s deťmi ani trestného činu alebo deliktu, ktorý vedie k vážnym pochybnostiam o jeho schopnosti prevziať zodpovednosť za deti.

3. Príslušné orgány vymenujú každého opatrovníka zastupovaním primeraného a dostatočne obmedzeného počtu maloletých osôb bez sprievodu, aby zaručili, že bude schopný plniť svoje úlohy účinne a maloleté osoby bez sprievodu budú mať účinný prístup k svojim právam a výhodám.
4. V súlade s vnútroštátnym právom členské štáty zabezpečia, aby sa určili subjekty vrátane justičných orgánov alebo osoby, ktoré budú zodpovedné za priebežný dohľad nad opatrovníkmi a ich monitorovanie, s cieľom zabezpečiť, aby si opatrovníci uspokojivo plnili úlohy.

Subjekty a osoby uvedené v prvom pododseku preskúmajú pôsobenie opatrovníkov, najmä ak existujú náznaky, že si opatrovníci neplnia svoje úlohy uspokojivým spôsobom. Takéto subjekty a osoby bezodkladne preverujú všetky sťažnosti podávané maloletými osobami bez sprievodu na svojich opatrovníkov.

V prípade potreby príslušné orgány nahradia osobu konajúcu ako opatrovník, najmä ak sa domnievajú, že táto osoba si primerane nesplnila úlohy.

Príslušné orgány vysvetlia maloletým osobám bez sprievodu primerane ich veku a spôsobom, aby porozumeli, ako môžu dôverne a bezpečne podať sťažnosť na svojich opatrovníkov.

5. So zreteľom na najlepší záujem dieťaťa príslušné orgány umiestnia maloletú osobu bez sprievodu:

- a) spolu s dospelým príbuzným;
- b) v náhradnej rodine;
- c) v zariadeniach špecializovaných na ubytovanie maloletých osôb; alebo
- d) v inom ubytovacom zariadení vhodnom pre maloleté osoby.

V tejto súvislosti sa zohľadnia názory maloletej osoby v súlade s jej vekom a stupňom vyspelosti.

6. Pokiaľ je to možné, súrodenci sa ponechajú spolu, pričom sa zohľadní najlepší záujem dotknutých maloletých osôb, a najmä ich vek a stupeň vyspelosti. Zmeny miesta pobytu maloletých osôb bez sprievodu sa obmedzia na minimum.

7. Ak sa vyhľadávanie rodinných príslušníkov maloletej osoby bez sprievodu začalo pred tým, ako sa maloletej osobe udelila medzinárodná ochrana, pokračuje sa v ňom aj po udelení medzinárodnej ochrany. Ak sa vyhľadávanie rodinných príslušníkov ešte nezačalo, začne sa čo najskôr po priznaní postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, ak to je v najlepšom záujme maloletej osoby.

V prípadoch možného ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti maloletej osoby alebo jej blízkych príbuzných, najmä ak zostali v krajine pôvodu, sa musí venovať pozornosť tomu, aby sa zaistilo dôverné vykonávanie získavania, spracúvania a obehu informácií týkajúcich sa takýchto osôb, aby sa tak predišlo ohrozeniu ich bezpečnosti.

Článok 34

Prístup k ubytovaniu

1. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú prístup k ubytovaniu minimálne za rovnakých podmienok, aké sa uplatňujú na ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom na území členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, ktorí sa vo všeobecnosti nachádzajú v rovnakej situácii.
2. Vnútroštátnymi mechanizmami rozptýlenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou sa zabezpečí, aby sa s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou zaobchádzalo rovnako, pokiaľ nie je rozdielne zaobchádzanie objektívne odôvodnené. Takýmito vnútroštátnymi postupmi sa zaisťujú rovnaké príležitosti, pokiaľ ide o prístup k ubytovaniu.

Článok 35

Prístup k integračným opatreniam

1. S cieľom podporiť a uľahčiť integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou do spoločnosti členského štátu, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu, majú tieto osoby prístup k integračným opatreniam poskytovaným alebo uľahčovaným členskými štátmi, ktoré zohľadňujú ich osobitné potreby a ktoré príslušné orgány považujú za vhodné, najmä k jazykovým kurzom, programom občianskej náuky, integračným programom a odbornej príprave.
2. Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou sa zúčastňujú na integračných opatreniach, ak je účasť na nich povinná v členskom štáte, ktorý im udelil medzinárodnú ochranu. Takéto integračné opatrenia musia byť prístupné a bezplatné.
3. Odchyľne od odseku 2 tohto článku a bez toho, aby bol dotknutý článok 31 ods. 1 druhý pododsek, môžu členské štáty uplatňovať poplatok za určité povinné integračné opatrenia, ak osoba s udelenou medzinárodnou ochranou má dostatočné prostriedky a ak ju tieto poplatky neprimerane nezaťažia.
4. Príslušné orgány neuplatňujú voči osobám s udelenou medzinárodnou ochranou sankcie, ak sa na integračných opatreniach nemôžu zúčastniť vplyvom okolností, ktoré nemôžu ovplyvniť.

Článok 36

Repatriácia

Osobám s udelenou medzinárodnou ochranou sa môže poskytnúť pomoc, ak si želajú repatriáciu.

Kapitola VIII

Administratívna spolupráca

Článok 37

Spolupráca

Každý členský štát určí na účely tohto nariadenia národné kontaktné miesto a oznámi jeho adresu Komisii. Komisia oznámi uvedené informácie ostatným členským štátom.

Členské štáty prijímú v súčinnosti s Komisiou všetky primerané opatrenia na zavedenie priamej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušným orgánmi.

Článok 38
Zamestnanci

Orgány a iné organizácie, ktoré uplatňujú toto nariadenie, dostali alebo dostanú potrebnú odbornú prípravu a v súvislosti so všetkými osobnými informáciami, ktoré pri výkone svojich úloh získajú, sú viazané zásadou dôvernosti stanovenou vo vnútroštátnom práve.

Kapitola IX
Záverečné ustanovenia

Článok 39
Monitorovanie a hodnotenie

Do ... [dva roky od dátumu začatia uplatňovania tohto nariadenia] a potom každých päť rokov Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto a vhodných prípadoch navrhne potrebné zmeny.

Najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím príslušnej lehoty stanovenej v prvom odseku členskej štáty postúpia Komisii všetky informácie potrebné na prípravu správy uvedenej v danom odseku.

Článok 40
Zmena smernice 2003/109/ES

Smernica 2003/109/ES sa mení takto:

1. V článku 4 ods. 2 sa tretí pododsek nahrádza takto:

„Pokiaľ ide o osoby s udelenou medzinárodnou ochranou pri výpočte obdobia uvedeného v odseku 1 sa berie do úvahy obdobie od dátumu podania žiadosti o medzinárodnú ochranu, na základe ktorej bola udelená medzinárodná ochrana, do dátumu udelenia povolenia na pobyt podľa článku 24 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...⁺“.

* Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/... z ... o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ (Ú. v. EÚ L, ..., ELI: ...).“

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, do textu číslo nariadenia z dokumentu PE-CONS 70/23 (2016/0223(COD)).

2. V článku 4 sa vkladá tento odsek:

„3a. Keď sa zistí, že osoba, ktorá požíva medzinárodnú ochranu, sa nachádza v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorý jej udelil medzinárodnú ochranu, bez toho, aby v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, právom Únie alebo medzinárodným právom mala právo zdržiavať sa na jeho území alebo právo na pobyt na jeho území, obdobie oprávneného pobytu, ktoré predchádzalo takejto situácii, v členskom štáte, ktorý jej udelil medzinárodnú ochranu, sa neberie do úvahy pri výpočte obdobia uvedeného v odseku 1.

Odchyľne od prvého pododseku, najmä ak osoba, ktorá požíva medzinárodnú ochranu, preukáže, že dôvodom neoprávneného zdržiavania sa alebo pobytu boli okolnosti, ktoré nemohla ovplyvniť, členské štáty môžu v súlade so svojím vnútroštátnym právom stanoviť, že výpočet obdobia uvedeného v odseku 1 sa nepreruší.“

3. V článku 26 sa prvý odsek nahrádza takto:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 23. januára 2006. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom a odsekom 3a do ... [dátum začatia uplatňovania tohto nariadenia]. Znenie týchto opatrení bezodkladne oznámia Komisii.“

Článok 41

Zrušenie

Smernica 2011/95/EÚ sa zrušuje s účinnosťou od ... [dátum začatia uplatňovania tohto nariadenia]. Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

V rozsahu, v akom bola smernica Rady 2004/83/ES²¹ naďalej záväzná pre členské štáty, ktoré nie sú viazané smernicou 2011/95/EÚ, sa smernica 2004/83/ES zrušuje s účinnosťou odo dňa, od ktorého sú tieto členské štáty viazané týmto nariadením. Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na toto nariadenie.

²¹ Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004, s. 12).

Článok 42

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie sa uplatňuje od ... [prvý deň dvadsiateho piateho mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí jeho účinnosti].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

Za Európsky parlament
predsedníčka

Za Radu
predseda/predsedníčka

PRÍLOHA I

Informácie, ktoré sa majú poskytnúť osobám s udelenou medzinárodnou ochranou

Čo najskôr po udelení medzinárodnej ochrany sa osobám s udelenou medzinárodnou ochranou poskytnú minimálne tieto informácie o právach a povinnostiach súvisiacich s ich postavením utečenca alebo postavením osoby s doplnkovou ochranou. V prípade potreby môžu informácie poskytnúť rôzne orgány, poskytovatelia služieb alebo príslušné kontaktné miesta.

I. Informácie o právach a povinnostiach týkajúcich sa pobytu a zdržiavania sa:

- a) Právo na povolenie na pobyt pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou (článok 24):
 - Ako a kde podať žiadosť o povolenie na pobyt a informácie o príslušnom orgáne alebo príslušnom kontaktnom mieste;
- b) Právo na povolenie na pobyt pre rodinných príslušníkov osôb s udelenou medzinárodnou ochranou (článok 23):
 - Ako a kde podať žiadosť o povolenie na pobyt a informácie o príslušnom orgáne alebo príslušnom kontaktnom mieste;
 - Informácie o právach, na ktoré majú nárok rodinní príslušníci, ktorým bolo vydané povolenie na pobyt;

- c) Právo požiadať o cestovný doklad (článok 25):
 - Ako a kde podať žiadosť o cestovný doklad a informácie o príslušnom orgáne alebo príslušnom kontaktnom mieste;
- d) Právo na voľný pohyb v rámci členského štátu a možné obmedzenia tohto pohybu (článok 26):
 - V náležitých prípadoch požiadavka mať pobyt alebo zaregistrovať sa v konkrétnej obci a informácie o príslušnom orgáne alebo relevantnom kontaktnom mieste;
- e) Právo na voľný pohyb v rámci Únie (článok 27):
 - Povinnosť mať pobyt v členskom štáte, ktorý udelil medzinárodnú ochranu;
 - Právo pohybovať sa v schengenskom priestore a podmienky výkonu takéhoto práva, ako sa uvádza v článku 21 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a právo požiadať o pobyt v inom členskom štáte a byť prijatý na pobyt v inom členskom štáte podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu alebo podľa príslušných ustanovení práva Únie alebo medzinárodných dohôd;

- Možné sankcie s ohľadom na výpočet rokov v súlade so smernicou 2003/109/ES a postup prijatia späť podľa nariadenia (EÚ) 2024/...⁺ v prípade, keď osoba s udelenou medzinárodnou ochranou nedodržiava príslušné pravidlá a bez povolenia prekročí dĺžku pobytu v rozpore s Dohovorom, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, alebo sa bez povolenia zdržiava alebo býva v inom členskom štáte.

II. Informácie o právach týkajúcich sa integrácie

a) Právo na prístup k zamestnaniu (článok 28):

- Administratívne požiadavky na prístup k zamestnaniu alebo samostatnej zárobkovej činnosti;
- V náležitých prípadoch obmedzenia týkajúce sa zamestnania vo verejnej službe;
- Príslušný úrad práce alebo kontaktné miesto pre ďalšie informácie;

b) Právo maloletých osôb na prístup k vzdelávaniu (článok 29 ods. 1):

- Minimálny vek pre povinnú školskú dochádzku;
- V náležitých prípadoch administratívne požiadavky na prístup k vzdelávaciemu systému;

⁺ Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)).

- c) Právo dospelých osôb na prístup k systému všeobecného vzdelávania (článok 29 ods. 2):
 - Požiadavky na prístup k systému všeobecného vzdelávania vrátane administratívnych požiadaviek;
- d) Právo na prístup k postupom uznávania kvalifikácií a potvrdenia zručností (článok 30):
 - Príslušné vnútroštátne orgány alebo príslušné kontaktné miesta na poskytovanie informácií o regulovaných povolaniach, ktoré možno vykonať až po formálnom uznaní kvalifikácie, a administratívnych postupoch, ktoré sa majú vykonať na účely takéhoto uznania;
- e) Informácie o vhodných systémoch posudzovania, potvrdzovania a uznávania predchádzajúcich vzdelávacích výstupov a skúseností (článok 30 ods. 3):
 - V náležitých prípadoch informácie o takýchto systémoch a príslušné kontaktné miesto pre ďalšie informácie;
- f) Právo na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie (článok 31):
 - Príslušné kontaktné miesto pre ďalšie informácie;

- g) Právo na sociálnu pomoc (článok 31):
- V náležitých prípadoch zoznam dávok, ktoré sa neposkytujú osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou;
 - Príslušné kontaktné miesto pre ďalšie informácie;
- h) Právo na zdravotnú starostlivosť za rovnakých podmienok oprávnenosti ako štátni príslušníci (článok 32):
- Všeobecné informácie o podmienkach prístupu k zdravotnej starostlivosti;
 - V náležitých prípadoch kontaktné miesto pre služby dostupné obetiam zneužívania, vykorisťovania, mučenia alebo krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania;
- i) Právo na prístup k ubytovaniu za rovnakých podmienok, aké sa uplatňujú na ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom v členských štátoch (článok 34):
- V náležitých prípadoch základné informácie o dostupných schémach sociálneho bývania;
 - V náležitých prípadoch požiadavky na pobyt v rámci mechanizmov rozptýlenia;
 - Príslušný orgán alebo príslušné kontaktné miesto pre ďalšie informácie;

j) Právo na prístup k integračným opatreniam, ktoré sa považujú za vhodné, v náležitých prípadoch s výhradou povinnej účasti (článok 35):

- V náležitých prípadoch informácie o povinných integračných opatreniach;
- Príslušné kontaktné miesto pre ďalšie informácie.

III. Informácie o osobitných právach maloletých osôb bez sprievodu (článok 33):

- Informácie o práve na opatrovníka a povinnostiach opatrovníka;
- Podrobnosti o podaní sťažnosti na opatrovníka.

PRÍLOHA II

Tabuľka zhody

Smernica 2011/95/EÚ	Toto nariadenie
Článok 1	Článok 1
Článok 2 písm. a)	Článok 3 bod 3
Článok 2 písm. b)	Článok 3 bod 4
Článok 2 písm. c)	–
Článok 2 písm. d)	Článok 3 bod 5
Článok 2 písm. e)	Článok 3 bod 1
Článok 2 písm. f)	Článok 3 bod 6
Článok 2 písm. g)	Článok 3 bod 2
Článok 2 písm. h)	Článok 3 bod 7
Článok 2 písm. i)	Článok 3 bod 8
Článok 2 písm. j) úvodná časť	Článok 3 bod 9 úvodná časť
Článok 2 písm. j) prvá zarážka	Článok 3 bod 9 písm. a)
Článok 2 písm. j) druhá zarážka	Článok 3 bod 9 písm. b)
Článok 2 písm. j) tretia zarážka	Článok 3 bod 9 písm. c)
Článok 2 písm. k)	Článok 3 bod 10
Článok 2 písm. l)	Článok 3 bod 11
Článok 2 písm. m)	Článok 3 bod 12
Článok 2 písm. n)	Článok 3 bod 13
–	Článok 3 body 14, 15, 16, 17 a 18
Článok 3	–
Článok 4 ods. 1 a 2	Článok 4 ods. 1 a 2

Smernica 2011/95/EÚ	Toto nariadenie
–	Článok 4 ods. 3
Článok 4 ods. 3 písm. a) až e)	– ¹
Článok 4 ods. 4 a 5	Článok 4 ods. 4 a 5
Článok 5	Článok 5
Článok 6	Článok 6
Článok 7	Článok 7
Článok 8 ods. 1	Článok 8 ods. 1
–	Článok 8 ods. 2 a 3
Článok 8 ods. 2	Článok 8 ods. 4
–	Článok 8 ods. 5 a 6
Článok 9	Článok 9
Článok 10 ods. 1 a 2	Článok 10 ods. 1 a 2
–	Článok 10 ods. 3
Článok 11 ods. 1	Článok 11 ods. 1 prvý pododsek
Článok 11 ods. 2	Článok 11 ods. 2 písm. a) a b)
Článok 11 ods. 3	–
Článok 12 ods. 1	Článok 12 ods. 1
Článok 12 ods. 2 písm. a), b) a c)	Článok 12 ods. 2 písm. a), b) a c)
Článok 12 ods. 3	Článok 12 ods. 3
–	Článok 12 ods. 4 a 5
Článok 13	Článok 13
Článok 14 ods. 1	Článok 14 ods. 1 písm. a)
Článok 14 ods. 2	Článok 14 ods. 4

¹ Pozri článok 33 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2024/... [Ú. v.: vložte, prosím, číslo nariadenia uvedeného v dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD))].

Smernica 2011/95/EÚ	Toto nariadenie
Článok 14 ods. 3 písm. a)	Článok 14 ods. 1 písm. b)
Článok 14 ods. 3 písm. b)	Článok 14 ods. 1 písm. c)
Článok 14 ods. 4 písm. a)	Článok 14 ods. 1 písm. d)
Článok 14 ods. 4 písm. b)	Článok 14 ods. 1 písm. e)
Článok 14 ods. 5	Článok 14 ods. 2
Článok 14 ods. 6	Článok 14 ods. 3
–	Článok 14 ods. 4
Článok 15	Článok 15
Článok 16 ods. 1	Článok 16 ods. 1
Článok 16 ods. 2	Článok 16 ods. 2 písm. a) a b)
Článok 16 ods. 3	Článok 16 ods. 3
Článok 17 ods. 1 písm. a), b), c) a d)	Článok 17 ods. 1 písm. a), b), c) a d)
Článok 17 ods. 2	Článok 17 ods. 2
Článok 17 ods. 3	Článok 17 ods. 3
–	Článok 17 ods. 4 a 5
Článok 18	Článok 18
Článok 19 ods. 1	Článok 19 ods. 1 písm. a)
Článok 19 ods. 2	Článok 19 ods. 1 písm. b)
Článok 19 ods. 3 písm. a)	Článok 19 ods. 1 písm. b)
Článok 19 ods. 3 písm. b)	Článok 19 ods. 1 písm. c)
Článok 19 ods. 4	Článok 19 ods. 2
Článok 21	Článok 21
Článok 20 ods. 1	Článok 20 ods. 1
Článok 22	Článok 20 ods. 2

Smernica 2011/95/EÚ	Toto nariadenie
Článok 20 ods. 3	Článok 20 ods. 4
Článok 20 ods. 4	Článok 20 ods. 4
Článok 20 ods. 5	Článok 20 ods. 5
Článok 21 ods. 1	Článok 21
Článok 21 ods. 2	–
Článok 21 ods. 3	–
Článok 22	Článok 22
Článok 23 ods. 1	–
Článok 23 ods. 2	Článok 23 ods. 1 a 4
–	Článok 23 ods. 2
Článok 23 ods. 3	Článok 23 ods. 3
Článok 23 ods. 4	Článok 23 ods. 5
Článok 23 ods. 5	Článok 23 ods. 7
Článok 24 ods. 1 prvý pododsek	Článok 24 ods. 2
Článok 24 ods. 2	Článok 26 ods. 4 druhý pododsek
Článok 25	Článok 25
Článok 26 ods. 1	Článok 28 ods. 1
Článok 26 ods. 2	Článok 28 ods. 2 písm. c) a d)
Článok 26 ods. 3	Článok 28 ods. 3
Článok 26 ods. 4	Článok 31
Článok 27	Článok 29
Článok 28 ods. 1 a 2	Článok 30 ods. 1 a 2
–	Článok 30 ods. 3
Článok 29 ods. 1	Článok 31 ods. 1 prvý pododsek

Smernica 2011/95/EÚ	Toto nariadenie
–	Článok 31 ods. 1 druhý pododsek
Článok 29 ods. 2	Článok 31 ods. 2
Článok 30	Článok 32
Článok 31 ods. 1	Článok 33 ods. 1 prvý pododsek
–	Článok 33 ods. 1 druhý pododsek
Článok 31 ods. 2, 3, 4, 5 a 6	Článok 33 ods. 2, 3, 4, 5, 6 a 7
Článok 32	Článok 34
Článok 33	Článok 26
Článok 34	Článok 35 ods. 1
–	Článok 35 ods. 2
Článok 35	Článok 36
Článok 36	Článok 37
Článok 37	Článok 38
Článok 38	Článok 39
Článok 39	–
–	Článok 40
Článok 40	Článok 41
Článok 41	Článok 42
Článok 42	–